PL ISSN 0866-9961

PRZEGLĄD UNIWERSYTECKI

Rok XXIV • lipiec-sierpień 2012 • Nr 4 (138)

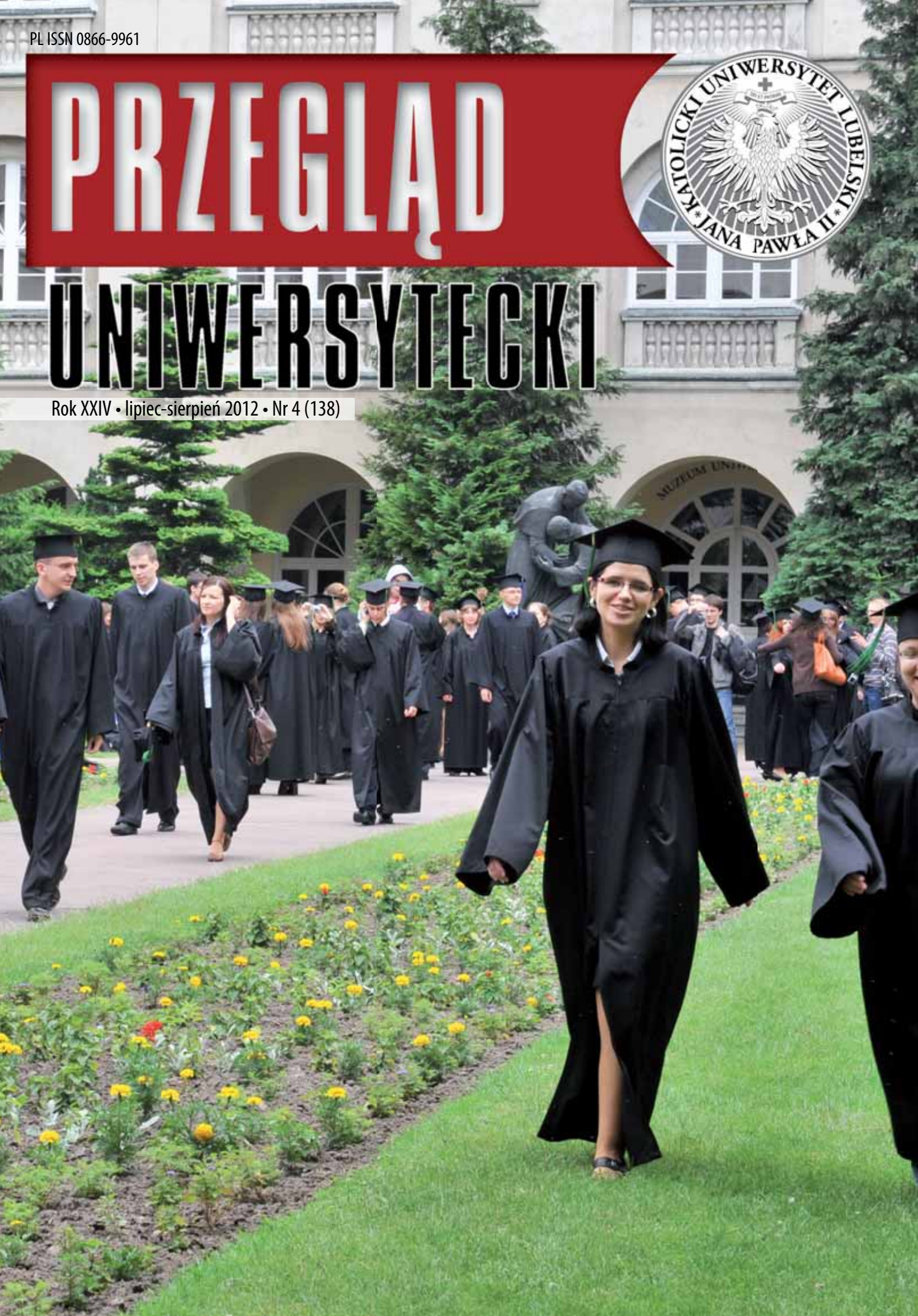

Święto Patronalne KUL
15 czerwca 2012 r.

Wręczenie „Medalu za Zasługi dla KUL”
ks. prof. dr. hab. Stanisławowi Kowalczykowi

Poświęcenie kamienia węgielnego
i wmurowanie aktu erekcyjnego budynku
Centrum Transferu Wiedzy

Odnowienie doktoratu
JE ks. kard. prof. Stanisława Nagy'ego

Piknik dla pracowników KUL i ich rodzin

W numerze:

władze KUL

ks. prof. Antoni Dębiński 4
prof. Andrzej Derdziuk OFMCap. 5
prof. Paweł Smoleń 6
prof. Krzysztof Narecki 6
prof. Ewa Agnieszka Lekka-Kowalik 7
Skład Senatu KUL w kadencji 2012-2016 8
Dyrektorzy Instytutów 9

święto patronalne KUL

Tylko Chrystus może otworzyć szerzej nasze oczy, może otworzyć nasze serca 10

doktorat honoris causa KUL

Prof. Robert Spaemann – sylwetka filozofa 12
Prof. Marian Kucała 14

z życia Uniwersytetu

Wykłady Imienia Księdza Stanisława Kamińskiego 2011/2012 17
Nagroda Radziszewskiego 18
Wycieczka etnograficzna studentów religioznawstwa 19
O Kraszewskim w Łucku 20
Najważniejsza jest przyjaźń 21

recenzje

Belgia widziana oczami polskich stypendystów z KUL 22

100 lat KUL

O Nagrodzie Edytorskiej Polskiego PEN Clubu z 1981 roku dla Encyklopedii Katolickiej 24

aktualności

Sukcesy sportowe studentów KUL 30
Wyniki konkursów naukowych 31
Kalendarium 32

Przegląd Uniwersytecki

Wydawca:
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
Rada programowa:
ks. Stanisław Wilk, ks. Stanisław Zięba,
Józef Franciszek Fert, ks. Sławomir Nowosad
Zespół redakcyjny: Radosław Hałas (red. naczelny),
Katarzyna Bojko, Anna Kowalczyk, Roman Czyrka (foto)
Adres: Al. Racławickie 14, pokój 103, 20-950 Lublin
tel./fax 81 445 41 09, e-mail: przeglad@kul.pl
Druk: Pasaż, Kraków
Nakład: 1200 egz.
Zdjęcia z pobytu Jana Pawła II – Stefan Ciechan

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania tekstów i zmian tytułów, nie zwraca także materiałów niezamówionych

Szanowni Państwo,

Wakacje to na uczelniach wyższych czas naboru na studia. W tym roku na naszym Uniwersytecie liderem rekrutacyjnego rankingu okazała się tegoroczna debiutantka – sinologia. Kandydatów przyciągnęła zapewne wizja studiów na unikatowym, ciekawym kierunku. Z popularnością innych kierunków humanistycznych było już różnie – od wysokiej liczby zgłoszeń – jak na filologię angielską – po dość umiarkowane zainteresowanie – jak filologią ukraińską. Patrząc szerzej na rekrutację na I rok studiów widać, że kierunki humanistyczne, a tych na KUL-u jest zdecydowana większość, powoli tracą kandydatów. Liderem rankingów popularności stają się studia medyczne i techniczne, co jest w jakimś stopniu efektem od lat prowadzonej kampanii promocyjnej tych kierunków, jako dających szersze perspektywy pracy. To właśnie możliwość znalezienia pracy staje się, wobec poważnego poziomu bezrobocia wśród absolwentów, istotnym kryterium decyzji o wyborze kierunku studiów.

Czy jest to kryterium najważniejsze, determinujące profil nauczania na różnych kierunkach studiów, powodujące swoiste uzawodowienie uczelni wyższych? Czy w tym kontekście podstawową rolą uniwersytetów powinno być zapewnienie pracy po studiach? Wydaje mi się, że oczekiwanie od szkoły wyższej, że każdy absolwent powinien znaleźć pracę jest nieporozumieniem. To czy absolwent znajdzie swoje miejsce na rynku pracy nie zależy bowiem od uczelni, ale przede wszystkim od kondycji gospodarki. Oczywiście nie powinno być tak, że uczelnie lekceważą sygnały płynące od pracodawców i kształcą w taki sposób, że „produkują" bezrobotnych. Powinniśmy tak nauczać i budować programy studiów i praktyk zawodowych, by nasi studenci umieli radzić sobie na bardzo trudnym i wymagającym rynku pracy.

W kolejnym numerze Przeglądu Uniwersyteckiego znajdą Państwo min. prezentację nowych władz Uniwersytetu, relacje z uroczystości doktoratów honorowych i Święta Patronalnego KUL oraz tekst poświęcony nagrodzie Polskiego PEN Clubu dla Encyklopedii Katolickiej.

Zapraszam do lektury.
Radosław Hałas

Rektor KUL
ks. prof. dr hab. Antoni Dębiński

Urodzony 28 kwietnia 1953 r. w Lublinie – ksiądz katolicki, profesor zwyczajny nauk prawnych, specjalista w zakresie prawa rzymskiego.

Ukończył studia filozoficzno-teologiczne na Wydziale Teologii KUL (1978 r.), a następnie studia prawa kanonicznego (specjalizacja w zakresie prawa rzymskiego) na Wydziale Prawa Kanonicznego i Świeckiego KUL (1985 r.). Stopień doktora nauk prawnych otzrymał w 1989 r., habilitował się w 1996 r. W 2009 r. uzyskał tytuł profesora nauk prawnych.

W 1985 r. został zatrudniony na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji jako asystent w Katedrze Prawa Rzymskiego. W 1997 r., po uzyskaniu habilitacji, został zatrudniony na stanowisku kierownika tejże Katedry. W latach 1996-2000 pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej ds. Studentów, zaś od 2003 r. pełni funkcje przewodniczącego Senackiej Komisji Wydawniczej. Od 2002 r. jest członkiem Rady Naukowej Kolegium Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych KUL. Przez kilka lat pełnił funkcję kuratora Koła Naukowego Prawników, był członkiem Rady Programowej Lubelskiego Kongresu Kultury Polskiej 2000. W latach 1999-2004 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, w latach zaś 2004-2012 funkcję dziekana. Był współinicjatorem uruchomienia kilku projektów studiów podyplomowych oraz utworzenia na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Szkoły Prawa Ukraińskiego, a także inicjatorem utworzenia kierunku europeistyka (2008 r.) oraz European Studies (2010 r.). Jest członkiem Rady Programowej Olimpiady z Wiedzy o Integracji Europejskiej (od 2010 r.); pełni funkcję przewodniczącego Rady Programowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (od 2009 r.).

Jest członkiem kilku towarzystw i stowarzyszeń naukowych, m.in.: Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej Polskiej Akademii Nauk, Towarzystwa Naukowego KUL, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Komisji Prawnej Polskiej Akademii Nauk Oddział w Lublinie. Pełni funkcję redaktora naczelnego kwartalnika „Studia Prawnicze KUL", jest członkiem rady naukowej kilku czasopism naukowych, m.in. „Review of Comparative Law", „Studiów z Prawa Wyznaniowego", „Roczników Nauk Prawnych KUL", „Edukacji Prawniczej".

Odbywał staże naukowe, m.in. w Paryżu (1988; 1992), w Louvain-La-Neuve (1993), Louvain (2002), Nanovic Institute for European Studies-University of Notre Dame (2009). Wygłosił kilka wykładów poza granicami kraju, m.in. w Indiana University (2008); Uniwersytecie im. Ivana Franki we Lwowie (2007), Kijowskim Uniwersytecie Prawnym (2009), University of Alba Iulia (2010). Wykładał prawo rzymskie na Wydziale Teologicznym w Spiskiej Kapitule (1997-1998) oraz Wydziale Teologii w Welehradzie (1999-2000).

Jego poszukiwania naukowe koncentrują się głównie na problematyce z zakresu historii prawa i prawa rzymskiego; badania obejmują zagadnienia z obszaru rzymskiego prawa karnego, sakralnego, administracyjnego, historii i współczesność prawa rzymskiego, europejskiej kultury prawnej oraz historii prawa kościelnego.

Jest promotorem 12 prac doktorskich; dotychczas czterech wypromowanych przez niego doktorów uzyskało stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie prawa. Efektem jego pracy dydaktycznej są podręczniki: *Rzymskie prawo prywatne. Kompendium* (wyd. V, LexisNexis, Warszawa 2011) oraz *Rzymskie prawo publiczne,* Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010 [wraz z J. Misztal-Konecką i M. Wójcik].

Rektor kieruje działalnością Uniwersytetu i reprezentuje go na zewnątrz, jest przełożonym pracowników, studentów i doktorantów Uniwersytetu. (zob. § 29 ust. 1 Statutu KUL).

Prorektor ds. nauki i rozwoju

prof. dr hab. Andrzej Derdziuk OFMCap.

Profesor nauk teologicznych, członek Warszawskiej Prowincji Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów, urodzony 24 stycznia 1962 r. w Skierbieszowie. Ukończył Technikum Elektroniczne w Zamościu. Do zakonu kapucynów wstąpił w sierpniu 1981 i rozpoczął nowicjat w Zakroczymiu, a profesję złożył rok później w Nowym Mieście nad Pilicą. Po studiach na KUL otrzymał święcenia kapłańskie z rąk bł. Jana Pawła II, 9 czerwca 1987 r. w Lublinie. Pełnił posługę duszpasterza powołań, magistra wakacyjnego postulatu, mistrza nowicjatu, ojca duchownego seminarium i junioratu oraz wykładowcy w seminarium i junioracie. Przez dziesięć lat był rektorem Wyższego Seminarium Duchownego Kapucynów w Lublinie oraz przez kilka lat pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Konferencji Rektorów Seminariów Diecezjalnych i Zakonnych w Polsce. Pełnił posługę definitora i następnie wikariusza prowincjalnego Warszawskiej Prowincji Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów. Obecnie posługuje w parafii na Poczekajce, gdzie ponadto jest Dyrektorem Grupy Modlitwy Ojca Pio i spowiednikiem sióstr zakonnych. Wygłosił wiele serii rekolekcji i konferencji oraz prelekcji i wykładów podczas dni skupienia.

Jest Kierownikiem Katedry Historii Teologii Moralnej KUL. Specjalizuje się w historii i metodologii teologii moralnej oraz teologii życia konsekrowanego. Wypromował 13 doktorów i 185 magistrów oraz przygotował 21 recenzji doktorskich i 304 recenzje magisterskie. Jest autorem piętnastu książek i ponad stu sześćdziesięciu artykułów naukowych, czterdziestu haseł w encyklopediach, leksykonach i słownikach. Pod jego redakcją ukazało się siedemnaście książek, w tym należące do zainicjowanych przez niego czterech serii wydawniczych. Napisał ponad trzydzieści recenzji naukowych i prawie trzydzieści sprawozdań. Jest też autorem kilkudziesięciu artykułów popularnonaukowych. W latach 1996-2001 był sekretarzem Sekcji Teologów Moralistów Polskich. W latach 2005-2008 był prodziekanem Wydziału Teologii KUL. Pełni funkcję członka Rady Naukowej Instytutu Jana Pawła II KUL oraz przewodniczącego VI Wydziału Nauk Teologicznych Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Jest członkiem Komitetu Nauk Teologicznych Polskiej Akademii Nauk w kadencji 2011-2014 oraz redaktorem naczelnym czasopisma „Studia Nauk Teologicznych" PAN. Z nominacji Arcybiskupa Lubelskiego Stanisława Budzika jest członkiem Rady Kapłańskiej Archidiecezji Lubelskiej.

Zakres kompetencji

1. Odpowiada za kształtowanie polityki rozwoju Uniwersytetu w zakresie badań naukowych;
2. Odpowiada za przygotowanie, wdrażanie i modyfikację strategii rozwoju Uniwersytetu;
3. Nadzoruje realizację polityki kadrowej w stosunku do pracowników będących nauczycielami akademickimi;
4. Odpowiada za stan kadry naukowej wymaganej do prowadzenia kierunków studiów i nadawania stopni naukowych;
5. Przedstawia wnioski w sprawie tworzenia i zamykania kierunków studiów;
6. W porozumieniu z prorektorem ds. administracji i finansów odpowiada za kreowanie polityki współpracy ze środowiskami gospodarczymi;
7. Odpowiada za pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na rzecz rozwoju KUL;
8. W porozumieniu z prorektorem ds. studenckich odpowiada za współpracę z duszpasterstwem akademickim;
9. Odpowiada za informatyzację Uniwersytetu;
10. Monitoruje wykorzystanie sal wykładowych;
11. Sprawuje nadzór nad realizacją projektów badawczych;
12. Podejmuje decyzje w sprawie podziału środków finansowych na badania;
13. Odpowiada za kształtowanie współpracy z ośrodkami wspierającymi Uniwersytet, w szczególności z Towarzystwem Naukowym KUL;
14. Sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem Wydziałów Zamiejscowych KUL;
15. Przewodniczy komisji oceniającej nauczycieli akademickich;
16. Koordynuje działania związane z przygotowaniem wniosków o przyznanie orderów, odznaczeń państwowych, medali Komisji Edukacji Narodowej oraz nagród ministerialnych.

Prorektor ds. administracji i finansów

dr hab. Paweł Smoleń, prof. KUL

Ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL. Od 1 października 1994 r. podjął pracę w Katedrze Finansów i Prawa Finansowego jako asystent. W roku 1997 przebywał na stypendium naukowym w Uniwersytecie Groningen w Holandii. W latach 1998-1999 był członkiem zespołu ekspertów powołanego przez Prezesa Rady Ministrów przygotowującego kierunki reformy prawa podatkowego. Jest autorem ekspertyz przygotowanych na zlecenie Biura Analiz i Ekspertyz Kancelarii Sejmu, dotyczących proponowanych zmian w polskim prawie podatkowym. W 1999 r. obronił pracę doktorską pt. *Sytuacja rodziny w polskim prawie podatkowym*. W latach 2000-2004 w ramach prowadzonych badań naukowych kilkakrotnie przebywał w Międzynarodowym Instytucie Dokumentacji Podatkowej w Amsterdamie. W 2007 r. na podstawie rozprawy pt. *Kształtowanie obciążenia w podatku od spadków i darowizn* otrzymał tytuł doktora habilitowanego w zakresie nauk prawnych.

Na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II kieruje Katedrą Finansów i Prawa Finansowego. W latach 2008-2012 był również dyrektorem Instytutu Prawa. W styczniu 2007 roku Prezes Rady Ministrów powołał go na stanowisko Prezesa Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Lublinie. W lutym 2009 r. dr hab. Paweł Smoleń został powołany na stanowisko profesora KUL.

Wchodzi również w skład rady programowej miesięcznika „Przegląd Podatków Lokalnych i Finansów Samorządowych" oraz czasopisma „Prawo i Polityka". Jest członkiem rady redakcyjnej kwartalnika „Casus". Od listopada 2010 r. jest członkiem Zespołu Eksperckiego ds. Lokalnego Prawa Podatkowego działającego w ramach Ogólnopolskiej Sieci Naukowej pt. „Tworzenie i stosowanie prawa podatkowego przez jednostki samorządu terytorialnego". Publikacje oraz zajęcia dydaktyczne obejmują szeroką problematykę prawa finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień finansowoprawnych szczebla samorządowego.

Zakres kompetencji

1. Odpowiada za kształtowanie polityki kadrowej pracowników administracji i nadzoruje jej realizację;
2. Dba o jakość pracy administracji;
3. Pełni nadzór nad majątkiem Uniwersytetu;
4. Odpowiada za kształtowanie polityki finansowej Uniwersytetu;
5. Pełni nadzór nad właściwą realizacją planu rzeczowo-finansowego;
6. Nadzoruje gospodarkę zaopatrzeniową i magazynową;
7. Nadzoruje działalność wydawniczą Uniwersytetu;
8. Nadzoruje przygotowanie i realizację planów inwestycji;
9. Odpowiada za współpracę z fundacjami wspierającymi Uniwersytet szczególnie z Fundacją im. hr. Anieli Potulickiej i Fundacją Rozwoju KUL.

Prorektor ds. studenckich

dr hab. Krzysztof Narecki, prof. KUL

Urodzony 26 maja 1956 r. w Gołębiu (woj. lubelskie). Od roku 1971 do 1975 uczęszczał do klasy humanistycznej Liceum Ogólnokształcącego im. ks. A. J. Czartoryskiego w Puławach. W latach 1975-1980 odbył studia na Sekcji Filologii Klasycznej KUL, uwieńczone tytułem magistra na podstawie pracy magisterskiej pt. *Obrazowanie w zachowanych fragmentach Heraklita z Efezu*. Bezpośrednio po ukończeniu studiów (od 1 października 1980) zatrudniony został w I Katedrze (Greckiej) Filologii Klasycznej KUL. W grudniu 1988 r. obronił pracę doktorską (napisaną pod kierunkiem prof. H. Podbielskiego) pt. *Heraklit z Efezu i jego nauka. Interpretacja zachowanych fragmentów*. W 2000 r. na podstawie rozprawy pt. *Logos we wczesnej myśli greckiej* otrzymał stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa

– filologii klasycznej. 1 października 2002 r. został zatrudniony na stanowisku profesora nadzwyczajnego KUL. W latach 2008-2012 pełnił funkcję dziekana Wydziału Nauk Humanistycznych KUL (wcześniej, od 2002 przez dwie kadencje był prodziekanem).

28 maja 1993 r. został powołany na członka współpracownika Towarzystwa Naukowego KUL, w marcu 2001 – na jego członka korespondenta. Od grudnia 2005 jest członkiem korespondentem Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Od września 2001 r. wchodzi w skład Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Filologicznego (trzecia kadencja), jest również członkiem Towarzystwa Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej (od września 2009) oraz Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN (od listopada 2011 r.).

Poza pracą w KUL doświadczenia naukowe zdobywał również za granicą jako stypendysta lub stażysta w następujących ośrodkach uniwersyteckich: Nijmegen (Holandia), Paryż, Amsterdam, Leuven (Belgia).

Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół terminologii filozoficznej przedsokratyków i Arystotelesa. Efektem badań były m.in. liczne prace poświęcone Heraklitowi z Efezu, jak również innym przedsokratykom i Arystotelesowi, szczególnie używanej przez nich terminologii filozoficznej (np. w postaci *Słownika terminów Arystotelesowych*, wydanego w VII tomie *Dzieł Wszystkich* Arystotelesa).

Zakres kompetencji

1. Kieruje rekrutacją na studia;
2. Koordynuje i odpowiada za sprawy wynikające z realizacji regulaminu studiów;
3. Dba o wychowanie i formowanie studentów i doktorantów w duchu chrześcijańskiego systemu wartości;
4. Nadzoruje proces wewnętrznej oceny jakości kształcenia;
5. Dba o sprawy socjalno-bytowe studentów i doktorantów oraz nadzoruje proces przyznawania stypendiów;
6. Sprawuje nadzór nad działalnością organizacyjną i kulturalną studentów i doktorantów;
7. Pełni nadzór nad prawidłowym przebiegiem działalności dydaktycznej na Uniwersytecie;
8. Sprawuje nadzór nad procedurą przyznawania funduszy dla uczelnianych organizacji studenckich i doktoranckich.

Prorektor ds. promocji i współpracy z zagranicą

dr hab. Ewa Agnieszka Lekka-Kowalik, prof. KUL

Magister chemii, stopień doktora filozofii uzyskała na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Rationality: A preliminary philosophical account* (manuskrypt), stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie filozofii na podstawie pracy *Odkrywanie aksjologicznego wymiaru nauki*. Od 1997 r. jest pracownikiem Katedry Metodologii Nauk Wydziału Filozofii KUL.

W latach 1997-2002 była opiekunem rocznika studentów filozofii teoretycznej, 2000-2001 sekretarzem Wydziałowej Komisji Akredytacyjnej dla Wydziału Filozofii KUL, od 2000 r. redaktorem działu obejmującego metodologię i historię filozofii współczesnej w Powszechnej Encyklopedii Filozofii, w 2001 r. była elektorem KUL do wyboru członków Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, od 2001 r. jest członkiem komitetu redakcyjnego Summarium, rocznika Towarzystwa Naukowego KUL oraz koordynatorem programu Socrates-Erasmus dla Instytutu Filozofii Teoretycznej KUL, w 2007 r. była Pełnomocnikiem Rektora ds. Projektu „Lublin-Miasto wiedzy", od 2008 r. jest koordynatorem studiów filozoficznych w języku angielskim. W latach 2009-2012 była prodziekanem Wydziału Filozofii i kierownikiem studiów doktoranckich na tymże Wydziale.

W obszarze jej zainteresowań naukowych znajdują się: filozofia nauki, logika praktyczna, etyka badań naukowych, etyka informatyczna. Szczegółowe zainteresowania i podejmowane prace badawcze dotyczą zagadnienia relacji: moralność a nauka, zwłaszcza związku między wartościami epistemicznymi a wartościami moralnymi, ze szczególnym uwzględnieniem roli sądów wartościujących dla kwestii obiektywności nauki oraz zakresem dopuszczalności prowadzenia badań naukowych (*forbidden knowledge*). Argumentuje przeciw nauce „wolnej od wartości" i opowiada się za nauką „świadomą" swych aksjologicznych zaangażowań.

Zakres kompetencji

1. Sprawuje nadzór nad kształtowaniem wizerunku i promowaniem Uniwersytetu;
2. Koordynuje współpracę Uniwersytetu z zagranicznymi ośrodkami naukowymi;
3. Odpowiada za przygotowanie i realizację projektów pozyskiwania środków za granicą;
4. Sprawuje nadzór nad międzynarodowymi projektami badawczymi i edukacyjnymi;
5. Koordynuje proces wymiany międzynarodowej studentów i pracowników;
6. Nadzoruje działalność Uniwersytetu w zakresie studiów podyplomowych i szkoleń specjalistycznych;
7. Odpowiada za kształtowanie współpracy z ośrodkami wspierającymi Uniwersytet, w szczególności z Towarzystwem Przyjaciół KUL;
8. Przewodniczy uczelnianemu zespołowi ds. organizacji Lubelskiego Festiwalu Nauki.

Skład Senatu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w kadencji 2012-2016

Przewodniczący ks. prof. dr hab. Antoni Dębiński, rektor KUL
o. prof. dr hab. Andrzej Derdziuk OFMCap., prorektor
dr hab. Paweł Smoleń, prof. KUL, prorektor
dr hab. Krzysztof Narecki, prof. KUL, prorektor
dr hab. Ewa Agnieszka Lekka-Kowalik, prof. KUL, prorektor

Wydział Teologii:
ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski, dziekan
ks. dr hab. Marek Chmielewski, prof. KUL, prodziekan

Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji:
ks. dr hab. Piotr Stanisz, prof. KUL, dziekan
dr hab. Krzysztof Wiak, prof. KUL, prodziekan

Wydział Filozofii:
ks. prof. dr hab. Stanisław Janeczek, dziekan
ks. dr hab. Marcin Tkaczyk, prof. KUL, prodziekan

Wydział Nauk Humanistycznych:
dr hab. Hubert Łaszkiewicz, prof. KUL, dziekan
prof. dr hab. Wojciech Kaczmarek, prodziekan

Wydział Nauk Społecznych:
ks. dr hab. Stanisław Fel, prof. KUL, dziekan
dr hab. Iwona Niewiadomska, prof. KUL, prodziekan

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy:
dr hab. Ryszard Smarzewski, prof. KUL, dziekan
dr hab. Kajetan Perzanowski, prof. KUL, prodziekan

Wydział Zamiejscowy Nauk Prawnych i Ekonomicznych w Tomaszowie Lubelskim:
dr hab. Paweł Marzec, prof. KUL, dziekan
ks. dr hab. Tadeusz Guz, prof. KUL, prodziekan

Wydział Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie w Stalowej Woli:
prof. dr hab. Andrzej Kuczumow, dziekan
ks. dr hab. Roman Sieroń, prof. KUL, prodziekan

Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Gospodarce w Stalowej Woli:
ks. dr hab. Tomasz Rakoczy, prof. KUL, dziekan

Przedstawiciele młodszych pracowników naukowych:
dr Monika Adamczyk
mgr Helena Błazińska

Przedstawiciele pracowników administracji:
mgr Irena Mateńko
mgr Tomasz Górka

Przedstawiciele studentów i doktorantów:
Mateusz Prucnal
Mateusz Kucza
Michał Selera
Mateusz Sarnat
Magdalena Szmit
mgr Tomasz Siewierski

Z głosem doradczym w posiedzeniach Senatu uczestniczą:
mgr Paweł Pieniężny, dyrektor administracyjny
mgr Elżbieta Wal, kwestor
mgr Anna Łukasiewicz, kierownik Działu Spraw Pracowniczych
mgr Barbara Zezula, dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej
dr Tomasz Ożóg, przedstawiciel NSZZ „Solidarność”

Dyrektorzy Instytutów

Wydział Teologii

- Instytut Teologii Fundamentalnej: *ks. dr hab. Krzysztof Kaucha, prof. KUL*
- Instytut Teologii Moralnej: *ks. dr hab. Tadeusz Zadykowicz*
- Instytut Historii Kościoła: *ks. prof. dr hab. Jerzy Pałucki*
- Instytut Teologii Pastoralnej i Katechetyki: *ks. dr hab. Andrzej Kiciński, prof. KUL*
- Instytut Teologii Duchowości: *ks. dr hab. Adam Rybicki, prof. KUL*
- Instytut Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej: *p.o. ks. dr Jarosław Jęczeń*
- Instytut Muzykologii: *ks. dr hab. Robert Bernagiewicz, prof. KUL*
- Instytut Ekumeniczny: *ks. dr hab. Przemysław Kantyka, prof. KUL*
- Instytut Nauk Biblijnych: *ks. prof. dr hab. Henryk Witczyk*
- Instytut Teologii Dogmatycznej: *ks. dr hab. Krzysztof Guzowski, prof. KUL*
- Instytut Liturgii i Homiletyki: *ks. dr hab. Bogusław Migut, prof. KUL*

Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji

- Instytut Prawa Kanonicznego: *ks. dr hab. Leszek Adamowicz, prof. KUL*
- Instytut Prawa: *ks. dr hab. Sławomir Fundowicz, prof. KUL*
- Instytut Administracji: *dr hab. Magdalena Pyter, prof. KUL*
- Instytut Europeistyki: *dr hab. Artur Kuś, prof. KUL*

Wydział Filozofii

- Instytut Filozofii Teoretycznej: *dr hab. Marek Lechniak*
- Instytut Filozofii Przyrody i Nauk Przyrodniczych: *dr hab. Marian Wnuk, prof. KUL*
- Instytut Kulturoznawstwa: *dr hab. Wanda Bajor*

Wydział Nauk Humanistycznych

- Instytut Historii: *dr hab. Paweł Kras, prof. KUL*
- Instytut Historii Sztuki: *dr hab. Irena Rolska-Boruch, prof. KUL*
- Instytut Filologii Polskiej: *dr hab. Andrzej Tyszczyk, prof. KUL*
- Instytut Filologii Angielskiej: *dr hab. Sławomir Wącior, prof. KUL*
- Instytut Filologii Germańskiej: *dr hab. Marek Jakubów, prof. KUL*
- Instytut Filologii Klasycznej: *ks. dr hab. Tadeusz Gacia, prof. KUL*
- Instytut Filologii Słowiańskiej: *dr hab. Maria Mocarz*
- Instytut Filologii Romańskiej: *dr hab. Magdalena Sowa*

Wydział Nauk Społecznych

- Instytut Ekonomii i Zarządzania: *prof. dr hab. Marian Żukowski*
- Instytut Pedagogiki: *ks. dr hab. Marian Nowak, prof. KUL*
- Instytut Socjologii: *dr hab. Arkadiusz Jabłoński, prof. KUL*
- Instytut Psychologii: *dr hab. Piotr Francuz, prof. KUL*
- Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej: *prof. dr hab. Karol Klauza*
- Instytut Politologii: *prof. dr hab. Stanisław Wójcik*

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy

- Instytut Matematyki i Informatyki: *dr hab. Adam Stachura, prof. KUL*
- Instytut Ochrony Środowiska: *prof. dr hab. Władysława Wojciechowska*
- Instytut Architektury Krajobrazu: *prof. dr hab. Wojciech Goszczyński*
- Instytut Biotechnologii: *prof. dr hab. Ryszard Szyszka*

Wydział Zamiejscowy Nauk o Społeczeństwie w Stalowej Woli

- Instytut Pedagogiki: *dr hab. Edmund Juśko, prof. KUL*
- Instytut Socjologii: *prof. dr hab. Jurij Paczkowski*
- Instytut Inżynierii Środowiska: *dr hab. Barbara Marczewska, prof. KUL*

Święto patronalne KUL

W 1918 roku pierwszy rektor KUL, ks. Idzi Radziszewski obrał Najświętsze Serce Jezusa patronem uniwersytetu. Od tego czasu w uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa (w pierwszy piątek po oktawie Bożego Ciała), KUL obchodzi swoje Święto Patronalne. Tradycyjnie w tym dniu przedstawiciele absolwentów poszczególnych wydziałów otrzymują dyplomy ukończenia studiów.

W tym roku uroczystość przypadła 15 czerwca. Po mszy św., której przewodniczył Biskup Sandomierski Krzysztof Nitkiewicz, poświęcony został kamień węgielny i wmurowany akt erekcyjny budynku Centrum Transferu Wiedzy (Collegium Aegidianum) – ostatniej części Collegium Joannus Paulus II. Gmach ten będzie miał sześć kondygnacji nadziemnych i jedną podziemną. Znajdą w nich miejsce aule, sale dydaktyczne, pomieszczenia biurowe i techniczne.

Główna część uroczystości odbyła się w największej auli uniwersyteckiej – Auli Stefana kard. Wyszyńskiego. „Medal za Zasługi dla KUL", jako wyraz uznania i podziękowania za pracę i działalność na rzecz uniwersytetu, otrzymał ks. prof. Stanisław Kowalczyk, emerytowany profesor KUL, kierownik Katedry Filozofii Społecznej w latach 1984-2007, Dziekan Wydziału Nauk Społecznych (1990-1993).

Drugim ważnym wydarzeniem było uroczyste odnowienie doktoratu ks. kard. prof. Stanisława Nagyego. Według Statutu KUL „Senat może dokonać uroczystego odnowienia doktoratu uzyskanego na Uniwersytecie wybitnym absolwentom, na wniosek rady wydziału, która nadała stopień doktora". Kard. Stanisław Nagy uzyskał stopień doktora z zakresu teologii fundamentalnej w 1952 roku, na podstawie rozprawy „Urząd nauczycielski w Kościele pierwotnym".

Na zakończenie uroczystości zgromadzeni goście mogli wysłuchać mistrzowskiego recitalu: Vadim Brodski – skrzypce, Jolanta Skorek-Münch – fortepian. Słowo o muzyce wygłosił Stefan Münch. Program: W. A. Mozart, L. van Beethoven, F. Schubert, P. de Sarasate, F. Kreisler, P. McCartney, V. Brodski/W. Malicki.

Tylko Chrystus może otworzyć szerzej nasze oczy, może otworzyć nasze serca

Homilia ks. bp. Krzysztofa Nitkiewicza, Biskupa Sandomierskiego, wygłoszona podczas Święta Patronalnego KUL w Kościele Akademickim

Umiłowani w Chrystusie Panu,

Dokonało się. Chrystus złożył w ręce Ojca swoje życie za zbawienie świata. Z przebitego boku zrodził się Kościół, a Maryja została jego matką.

Serce Jezusa dla nieprawości naszych starte, Życie i zmartwychwstanie nasze, modlimy się w litanii i rozważamy tajemnicę Chrystusowego Serca *posłusznego aż do śmierci*. Razem z Matką Bolesną i Janem Apostołem stajemy pod Chrystusowym krzyżem. Stajemy tam z naszymi zmartwieniami i cierpieniami i wpatrujemy się w przebite Serce, gdyż sam Chrystus powiedział, abyśmy każdy ze swoim krzyżem poszli za nim tą samą drogą. Cierpimy więc razem z Chrystusem, pozwalamy się razem z nim ukrzyżować, abyśmy, jak mówi św. Paweł Apostoł w Liście do Rzymian – mogli mieć udział w Jego chwale.

Święty Ignacy Antiocheński prosił chrześcijan mieszkających w Rzymie, którzy chcieli go uratować przed okrutną zbliżającą się śmiercią, aby pozwolili mu naśladować Chrystusa w jego męczeństwie: „Wybaczcie mi, ale ja wiem co jest dla mnie dobre, teraz zaczynam być prawdziwym uczniem". Także my pragniemy trwać nieprzerwanie pod krzyżem Chrystusa, razem z Maryją i św. Janem, żeby od Serca Chrystusowego, *w którym są wszystkie skarby mądrości i umiejętności* otrzymać siłę do osobistej przemiany, siłę do przemieniania świata, bo takie jest nasze powołanie wynikające z Chrztu Świętego.

Pismo Święte, wiemy o tym wszyscy, jest nie tylko słowem, które opowiada o Bogu i naucza zasad moralnych, ono urzeczywistnia w człowieku, który je przyjmuje to, co głosi.

Święty Paweł mówi w Pierwszym Liście do Koryntian, że nauka krzyża jest mocą i mądrością Bożą dla tych, którzy zostali powołani. Winniśmy zastanowić się nad tym szczególnie dzisiaj, obchodząc święto Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego błogosławionego Jana Pawła II.

Człowiek kierowany pasją poznawania, z ciekawości, z potrzeby zdobycia kwalifikacji, prowadzi badania naukowe, słucha wykładów, czyta książki, rozmawia, dyskutuje z innymi. Ubogaca się, staje się coraz bardziej profesjonalny, również atrakcyjny towarzysko. Jednak jeśli zdobywana wiedza nie przekształca się w mądrość, może zrodzić głupotę oraz ignorancję. Na każdym kroku mamy niestety wiele tego przykładów.

Pyta poeta:

Gdzie jest życie, które straciliśmy żyjąc?

Gdzie jest mądrość, którą straciliśmy poznając?

Gdzie jest stracona pośród wielu informacji znajomość rzeczy?

Człowiek gubi mądrość, czy nigdy do niej nie dochodzi, kiedy swoje poznawanie, w gruncie rzeczy swoje używanie rozumu, ogranicza do rzeczywistości uchwytnej dla zmysłów, do tego co będę miał z poznania, czy będę mógł to konkretnie od zaraz zastosować. Czasami piękno stworzenia potrafi tak urzec, tak zahipnotyzować człowieka, że uniemożliwia mu poznanie Stwórcy rzeczy, którą się zachwyca.

Kiedyś uniwersytet był wspólnotą poszukiwaczy prawdy, poszukiwaczy prawdziwej mądrości. Współczesne uczelnie prześcigają się w ofercie, w różnorodności kierunków i specjalizacji, ale często brakuje pomiędzy nimi koordynacji, żeby stworzyć jakąś całościową wizję, żeby kształtować człowieka, a nie tylko dostarczać mu jak największej ilości wiedzy, a nie tylko czynić go przygotowanym do podjęcia różnych życiowych zadań.

Człowiek wierzący musi więc szukać innych źródeł i metod poznania, które pozwolą mu zbliżyć się do prawdziwej mądrości i ją posiąść, aby ona mogła nim zawładnąć i mogła go przemienić. Pozostaje nam nadal aktualne powiedzenie św. Tomasza z Akwinu, że aby usłyszeć, trzeba najpierw chcieć słuchać. Tak więc słyszę, bo chcę usłyszeć, rozumiem, bo chcę zrozumieć. Powstaje jednak pytanie – gdzie mamy przyłożyć ucho, aby zrozumieć, aby poznać naprawdę?

Jestem przekonany, że pomocna, a nawet konieczna jest tutaj modlitwa. Modlitwa, która pozwoli pogłębiać rozumienie spraw boskich i ludzkich. Święty Franciszek z Asyżu pisze do swojego uczonego współbrata św. Antoniego Padewskiego: „Cieszę się, że nauczasz współbraci teologii, uważaj tylko, żeby to zajęcie nie wygasiło w tobie ducha modlitwy i pobożności", i wiemy z doświadczenia, że tak się niestety czasami dzieje.

Żeby zrozumieć świat i samego siebie, nie wystarczy jedynie ludzkie naświetlenie problemów. Z ludzkiego punktu widzenia nigdy nie będzie możliwe zrozumienie wielu spraw, choćby ktoś był profesorem teologii. I tylko Chrystus może otworzyć szerzej nasze oczy, może otworzyć nasze serca. To jest postawa świętego Jana Apostoła z ostatniej wieczerzy. Czytamy w Ewangelii – „jeden z uczniów jego, ten którego Jezus miłował, spoczywał na jego piersi". Ojcowie Kościoła zgodnie twierdzą, że św. Jan głosił prawdę objawioną, którą zaczerpnął bezpośrednio z Serca Chrystusa, z Serca do serca. Jan jest więc prototypem ucznia, proroka, każdego chrześcijanina, który naucza i świadczy, gdyż sam widział, słuchał, dotykał Chrystusa, wsłuchiwał się w bicie Jego Serca i z tego Serca czerpał prawdziwą mądrość.

Starożytni mnisi nazywali modlitwę boską filozofią, nauką nauk. Na szczęście nasz Drogi KUL prowadzi swoją działalność tak w przestrzeni wertykalnej jak i horyzontalnej, zachowuje wszystkie standardy wyższej uczelni w rozumieniu przepisów polskich i europejskich, a jednocześnie pod czujnym okiem Stolicy Apostolskiej nie przestaje spoglądać w górę, nie przestaje otwierać się na wymiar Ducha Świętego i czerpać prawdziwą mądrość z głębi boskiego Serca Chrystusa. Daje to człowiekowi możliwość wszechstronnego, pełnego rozwoju, pomaga mu w zdobyciu nie tylko wiedzy, ale i mądrości.

Jestem przekonany, że doświadczyli tego również tegoroczni absolwenci, i bez względu na to, jak dalej potoczą się ich losy, zabiorą ze sobą razem z dyplomami niezwykłe doświadczenie akademickiej wspólnoty ożywionej duchem wiary jej profesorów i studentów. Wspólnoty przyjaznej człowiekowi, kulturotwórczej, wspólnoty głęboko patriotycznej. Wspólnoty, która czerpie inspirację z Najświętszego Serca Pana Jezusa *przebitego włócznią* z miłości do każdego z nas.

Sługa Boży ksiądz Wincenty Granat, w przeszłości rektor tej uczelni, mówił: „Chrystus jest mistrzem nawet dla tych, którzy w jego boskość nie wierzą i jego przykazań nie słuchają". Słyszy się czasami zarzuty, że wśród wychowanków katolickiego uniwersytetu tutaj w Lublinie są ludzie przejawiający otwartą wrogość wobec Kościoła. To samo można powiedzieć o innych podobnych uczelniach, a nawet o seminariach duchownych. Jednak uniwersytet, a tym bardziej uniwersytet katolicki noszący imię błogosławionego Jana Pawła II, ma niejako zapisaną w swojej tożsamości uniwersalną otwartość na wszystkich. Taka jest przecież logika i styl Jezusowego Serca. Osobiście wierzę głęboko, że nawet jeśli któryś z absolwentów pogubił się w swoich poglądach i czynach, to dobro, którego doświadczył tutaj podczas lat studiów, pomoże mu wrócić na właściwą drogę.

Serce Jezusa dla nieprawości naszych starte, zmiłuj się nad nami.

Nauka krzyża jest mocą i mądrością Bożą, jest prawdziwą mądrością. Aby ją zdobyć musimy przytulić nasze głowy do piersi Chrystusa i razem z Maryją i ze świętym Janem Apostołem stanąć pod jego krzyżem adorując Najświętsze Serce Boże. Ono ukształtuje nasze serca na swoje podobieństwo, uczyni je zdolnymi do takiej samej wielkiej miłości. Amen.

Prof. Robert Spaemann – sylwetka filozofa

28 maja odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa KUL wybitnemu niemieckiemu filozofowi prof. Robertowi Spaemannowi

Robert Spaemann urodził się w Berlinie w 1927 roku. Studiował filozofię, teologię i filologię romańską na uniwersytetach w Münster, w Monachium, we Fryburgu Szwajcarskim oraz w Paryżu. Jako profesor filozofii rozpoczął pracę akademicką w Technische Schule w Stuttgarcie i kontynuował ją na uniwersytetach w Heidelbergu i w Monachium, gdzie pracował do przejścia na emeryturę w 1992 r. Swoje wykłady prowadził także za granicą w takich ośrodkach jak Paryż, Pekin, Rio de Janeiro, Louvain-la-Neuve. Jest laureatem licznych niemieckich i międzynarodowych nagród, otrzymał także cztery honorowe doktoraty uniwersytetów z Hiszpanii (*Uniwersytet Nawarry* w Pamplunie), ze Stanów Zjednoczonych (*Catholic University of America*), ze Szwajcarii (*Katolicki Uniwersytet we Fryburgu Szwajcarskim*) i z Chile (*Katolicki Uniwersytet w Santiago de Chile*).

Robert Spaemann reprezentuje świat współczesnej chrześcijańskiej kultury niemieckiej, której szczególnym wyróżnikiem jest katolicki uniwersalizm połączony z najwyższej próby intelektualną kompetencją. Głęboki związek z Kościołem Katolickim zaczyna się u Spaemanna w domu rodzinnym, gdzie spotkał się nie tylko z tradycyjną religijnością, ale także z żywą wiarą swoich rodziców w Boga, która miała źródło w ich świadomej decyzji konwersji z radykalnego ateizmu. Poziom religijnego zaangażowania rodziny Spaemanna ilustruje historia jego ojca, który po śmierci żony przyjął święcenia kapłańskie i aż do swojej sędziwej starości czynnie pracował jako kaznodzieja ceniony w wielu niemieckich diecezjach jako rekolekcjonista dający świadectwo mądrości i wiary innym kapłanom. Filozoficzna refleksja Spaemanna nosi na sobie piętno jego formacji religijnej, a jednocześnie jego religijność jest naznaczona wyraźnie jego kulturą umysłową. Zgodnie z anzelmiańskim paradygmatem *fidens querens intellectum* szukał on nieustannie rozumowych podstaw wiary w Boga do tego stopnia, że właśnie w racjonalności wiary można widzieć centralny punkt jego myśli. Typowym elementem filozoficznej działalności pisarskiej i nauczycielskiej Spaemanna była interpretacja klasycznych dowodów na istnienie Boga. Także swój wykład podczas uroczystości wręczenia tytułu doktora honoris causa

„Senat Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, na wniosek Rady Wydziału Filozofii, nadaje tytuł doktora honoris causa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II prof. Robertowi Spaemannowi.

Poprzez nadanie tego tytułu Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II pragnie wyrazić szacunek i uznanie dla osiągnięć Pana Profesora Roberta Spaemanna rzetelnie ukazującego chrześcijańskie korzenie kultury świata zachodniego, stanowiące konieczny warunek przezwyciężenia kryzysu, w którym znalazła się Europa.

Nie wiążąc się z żadną tradycją filozoficzną, a sięgając do podstawowych doświadczeń człowieka, Pan Profesor Robert Spaemann prowadzi sokratejski – życzliwy i wnikliwy dyskurs z dominującymi nurtami filozofii nowożytnej i współczesnej. Wskazuje, że są one rozwinięciem pierwotniejszej prawdy o człowieku, ukształtowanej w kulturze chrześcijańskiej. Budując podstawy antropologii i etyki, nade wszystko ukazuje konsekwentnie personalistyczną wizję człowieka, broniąc godności jednostkowej egzystencji każdej osoby ludzkiej i przysługujących jej niezbywalnie praw, z prawem do życia od momentu poczęcia. Ukazuje człowieka, który okazując bezinteresowną życzliwość względem innych osiąga szczęście, o które jest moralnie zobowiązany zabiegać, nie mniej niż o szczęście bliźnich."

Uchwała Senatu KUL z dnia 29 marca 2012 r.

KUL *Was ist das „quod omnes dicunt deum"* rozpoczyna Spaemann od wspomnienia dowodów Tomasza i Anzelma na istnienie Boga i kontynuuje go w wielowątkowej analizie pytania o Boga w kontekście filozofii, nauki i literatury.

Niewątpliwie jednym z najbardziej znanych projektów intelektualnych doktora honoris causa KUL jest jego dyskusja wokół fundamentalnego pytania etycznego o źródło ludzkiego dobra i szczęścia. W swojej znanej i przetłumaczonej na wiele języków książce *Szczęście a życzliwość* krytykuje Spaemann eudajmonistyczną odpowiedź na pytanie o dobro, sugerującą, że dobro i szczęście są wynikiem dbałości o indywidualne przeżycie błogostanu. Odpowiedzi, której hołdowali Arystoteles i Tomasz z Akwinu przeciwstawia on swoją własną propozycję ukazującą szczęście jako efekt wolnej postawy wobec bliźniego, którą można określić jako bezinteresowną życzliwość. Ta głęboko ewangeliczna teza etyczna zwraca uwagę na paradoks ludzkiego szczęścia, które nie bierze się wyłącznie z egocentrycznego doznania indywidualnej radości, przyjemności lub satysfakcji usytuowanych nawet na bardzo wysokim poziomie kultury i intelektu, ale zakorzeniona jest w miłości i w bezinteresownym i życzliwym dzieleniu się dobrem z innymi osobami.

Robert Spaemann jest głęboko związany zarówno ze współczesną myślą filozoficzną jak i z *philosophia perennis*. Z tego powodu można zaliczyć go do ważnego nurtu niemieckiej kultury filozoficznej dwudziestego wieku, do której należeli miedzy innymi Edyta Stein oraz Hans Eduard Hengstenberg czerpiący inspiracje tak ze współczesnych sobie projektów filozoficznych (Husserl, Scheler, Hartmann) jak i z filozofii klasycznej Platona, Arystotelesa, czy Tomasza z Akwinu. Cechą szczególną reprezentowanego przez Spaemanna wyboru intelektualnego jest próba łączenia zerwanych przez modernistyczną kulturę więzów między aktualną myślą filozoficzną a *philosophia perennis*, między dziedzictwem katolickiego chrześcijaństwa a modernistycznym rozumieniem człowieka w jego oderwaniu od Boga. Filozoficzne dzieło Spaemanna oscyluje na gruncie niemieckim nieustannie wokół próby ponownego włączenia współczesnej filozofii w nurt chrześcijańskiej wizji świata. Specyfika intelektualnej drogi Spaemanna wyraża się na tym tle obroną dzisiejszej filozofii przed obranym przez nią kierunkiem całkowitego sceptycyzmu i oderwania od biblijnego rozumienia człowieka i świata. Filozofia współczesna nie ma według Spaemanna zadania kreowania całkiem nowej narracji człowieka i świata, ale jej istotnym wyzwaniem jest refleksja uwzględniająca tradycję *philosophia perennis* oraz biblijnego objawienia. Klasę intelektualnej kultury Spaemanna podkreśla fakt, że niemiecki filozof sam będąc zaangażowanym chrześcijaninem nigdy nie utożsamiał się ani z partykularnymi rozwiązaniami tzw. chrześcijańskiej filozofii (augustynizm, tomizm), ani też nie uznawał za stosowne przyłączać się do uznanych nurtów tradycyjnej filozofii niemieckiej. Dla Spaemanna filozofia nie ma bowiem charakteru światopoglądowego i dlatego jej uprawiania nie wyznacza przynależność do jakiejkolwiek szkoły filozoficznej, ale jest ono związane z radykalnym pytaniem o prawdę, do której można dochodzić autonomicznie, wyłącznie za pomocą własnego rozumu.

Najwyższe intelektualne kompetencje oraz światopoglądowa bezstronność były w ostatnich dekadach niewątpliwie źródłem wielkiego autorytetu Spaemanna wśród przywódców Kościoła Katolickiego. Jest stałym doradcą papieża Benedykta XVI, który zaprosił go w 2006 roku do Castel Gandolfo z referatem na temat relacji między naukami przyrodniczymi, filozofią i wiarą. Jego doradztwo w Kościele nie realizuje się jednak wyłącznie na poziomie współczesnej interpretacji kultury i nauki, ale także w ramach rozwiązywania bardzo konkretnych problemów i konfliktów, do jakich zalicza się rozłam między Kościołem Katolickim a oderwanymi od niego, w zainicjowanym po Soborze Watykańskim II przez Marcela Lefebvre'a, stowarzyszeniami tradycjonalistów. W ramach poszukiwania konsensu Spaemann wypowiadał się wielokrotnie w przestrzeni języka niemieckiego publicznie sugerując, także na łamach konserwatywnej prasy niemieckiej, propozycje rozsądnego kompromisu. Prywatnie Spaemann sam jest zaangażowany w pielęgnowanie tradycyjnej katolickiej liturgii w języku łacińskim.

ks. Piotr Pasterczyk

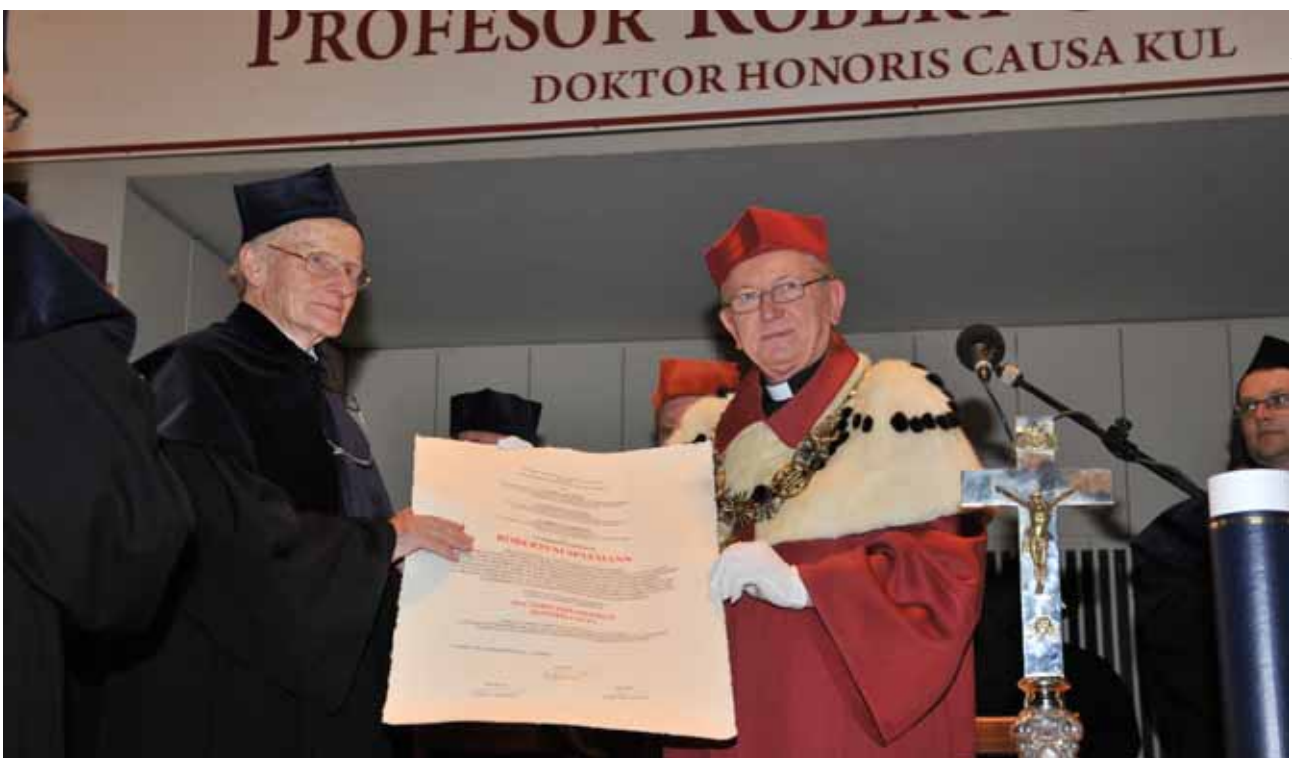

Prof. Marian Kucała doktorem honoris causa KUL

27 czerwca tytuł doktora honoris causa KUL otrzymał wybitny językoznawca prof. Marian Kucała. Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, honorując Pana Profesora swoim najbardziej zaszczytnym tytułem, pragnął wyrazić szacunek i uznanie dla wielkich osiągnięć Znakomitego Uczonego, który poprzez swoje niestrudzone wieloletnie studia nad językiem polskim w jego historycznym, regionalnym, społecznym oraz funkcjonalnym zróżnicowaniu i bogactwie utrwala nasze narodowe dziedzictwo kulturowe

Świadomy powagi tej niecodziennej uroczystości nadania najwyższej godności naszego Uniwersytetu tytułu doktora *honoris causa* Panu Profesorowi Marianowi Kucale i świadomy wymogów poetyki gatunku laudacji, która ma być wygłoszona wobec tak szanownego audytorium, pozostając jako debiutant w roli laudatora w stanie emocjonalnego napięcia, ponad wszystkie emocje wynoszę głęboką satysfakcję, że przypadł mi w imieniu Katedry Języka Polskiego KUL, Wydziału Nauk Humanistycznych i całej społeczności uniwersyteckiej zaszczyt wystąpić w takim charakterze. Czynię to tym chętniej, że laudacja ta dotyczy osoby Pana Profesora znanej mi od lat i uczuciowo nieobojętnej.

Nie jestem pierwszym laudatorem Profesora Mariana Kucały. Jego osiągnięcia naukowe naznaczone dużą wartością merytoryczną, warsztatową i użytecznością społeczną były już prezentowane wcześniej z różnych okazji. (...)

We wszystkich opiniach na temat Profesora dominuje wspólny ton wysokiego uznania dla Jego dzieła i szacunku dla Osoby. (...) Za swoje naukowe, organizacyjne i dydaktyczne osiągnięcia był Profesor wielokrotnie nagradzany, m.in. Złotym Krzyżem Zasługi oraz Nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wysoką rangę naukową Profesora potwierdza godność członka Polskiej Akademii Umiejętności. (...)

Podstawowych uwarunkowań dzieła naukowego Profesora szukamy w jego cechach osobowościowych i biografii. To, że stał się on wybitnym uczonym, musiało być determinowane Jego zdolnościami popartymi pracowitością, którą zapewne wyniósł z chłopskiego domu rodzinnego w Więciórce pod Myślenicami. Powtarzając los inteligentów chłopskiego pochodzenia, którzy, wyruszając ze swoich wsi w świat, jak to opisał Stanisław Pigoń z Komborni, musieli się nierzadko wykazać hartem ducha i chłopskim uporem, by, pokonując przeciwności różnego rodzaju, w tym nierzadko materialne, dojść do upragnionego celu. Takim światem dla młodego Kucały był przede wszystkim Kraków, gdzie ukończył liceum i gdzie potem studiował polonistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po jej ukończeniu w 1952 roku już w tym mieście pozostał, zatrudniony najpierw w Pracowni Słownika Staropolskiego Zakładu Językoznawstwa PAN, potem w pracowni Polszczyzny Jana Kochanowskiego. W latach 1973-1997 dojeżdżał do Lublina na nasz Uniwersytet, a następnie jeszcze przez kilka lat do Wyższej Szkoły Humanistycznej w Łodzi. Pod koniec lat 80. dwukrotnie przebywał w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie, gdzie m.in. prowadził wykłady dla nauczycieli polonijnych.

Pozostając na stałe krakowianinem, ale z Bronowic, gdzie od czasów Włodzimierza Tetmajera i Lucjana Rydla inteligencja bratała się z ludem, nie przestał być więciórczaninem. W Więciórce zapewne nadal mieszka serce Pana Profesora. Do zachowanego w dobrym stanie rodzinnego domu powraca w każdym wolnym czasie, nie po to tylko, by tam w pięknym otoczeniu odpoczywać i zachwycać się ciągle na nowo urodą miejsca, swojego miejsca, ale by – zachowując etos rolnika – swoją ojcowiznę do niedawna jeszcze uprawiać. Była równocześnie Więciórka językową glebą, z której wyrosły najwcześniejsze prace naukowe Profesora, poczynając od pierwszego wydrukowanego w 1951 roku artykułu *Wzmacnianie ruchomej końcówki czasu przeszłego* (wtedymem

poszedł, kupiłagek soli) w „Języku Polskim", którego redaktorem naczelnym stanie się za prawie 50 lat, poprzez inne publikacje, w tym tekstów gwarowych ze swojej rodzinnej wsi, opis nazw terenowych z Więciórki i okolicznych osad. Opartą na autopsji wiedzę najpełniej wykorzystał młody badacz w swojej pracy doktorskiej *Słownik porównawczy trzech wsi małopolskich*, stanowiącej pierwszy powojenny słownik dialektu małopolskiego.

Ten wyraźnie zaznaczający się w dorobku naukowym Profesora nurt dialektologiczny mieści się w szeregu innych duktów badawczych, zainspirowanych przez wybitnych nauczycieli Profesora: Kazimierza Nitscha, Witolda Taszyckiego, Stanisława Pigonia i innych znakomitości Uniwersytetu Jagiellońskiego, stwarzających pierwszorzędne środowisko językoznawcze i szerzej polonistyczne w Polsce, z którego twórczości i poprzez żywe kontakty z jego przedstawicielami mógł przyszły Uczony kształtować swój merytoryczny i metodyczny profil badawczy. Jako magister, zdobywszy gruntowne wykształcenie, potem po uzyskaniu wszystkich możliwych stopni i tytułów naukowych sam badania mistrzów kontynuował i uzupełniał, w znakomitym stopniu środowisko to współtworząc.

Dzięki ówczesnej krakowskiej szkole językoznawczej sytuował się młody, a potem coraz starszy Uczony na gruncie językoznawstwa, które było zorientowane na jego istotę – język właśnie, traktowany jako narzędzie komunikacji, służące tworzeniu tekstów opisujących i interpretujących świat. (...)

Przedmiotem badawczym Profesora jest język rozumiany jako połączenie leksyki w swoim zróżnicowaniu ontologicznym, epistemologicznym i stylistycznym, oraz gramatyki z wpisanymi w nią wszystkimi szczegółowymi kategoriami fonetycznymi, morfologicznymi i składniowymi, jako twór zróżnicowany chronologicznie, geograficznie i społecznie, realizujący się w formie fonicznej, wtórnie graficznej. Jako taki konstrukt stanowi podstawowy przedmiot badań lingwistycznych wobec studiów nad tekstami generowanymi za pomocą języka jako narzędzia właśnie. (...)

W liczącej ponad 300 pozycji twórczości naukowej Mariana Kucały, Autora kilku książek, szeregu artykułów, recenzji, omówień, dopisków do artykułów w „Języku Polskim" – publikacji zamieszczanych w wielu pismach i księgach pamiątkowych, można dostrzec wiele wątków tematycznych, które dają się układać w większe lub mniejsze zespoły. We wspomnianym już zbiorze artykułów *Polszczyzna dawna i współczesna* z roku 2000 są one przez samego Badacza ugrupowane według działów: *Gramatyka historyczna i historia języka*, *Onomastyka*, *Dialektologia*, *Język współczesny*, *Poprawność językowa*, *Leksykografia*. Dodałbym tu jeszcze, że poprzez swoją publikację *The History of Polish Language* z 1979 i 1984 roku, zarysu historii języka polskiego dla cudzoziemców, wpisał się Profesor w dziedzinę glottodydaktyki. Wszystkie te dyscypliny dotyczą odpowiednich wycinków z szerokiego pola obserwacji językoznawczych, narzucających stosowną bazę źródłową i odpowiednią metodologię badawczą.

Wszystkie rozprawy Autora, realizując podstawowy teoretyczno-poznawczy cel badań naukowych, które służą odkrywaniu kwestii nowych, weryfikowaniu starych, porządkowaniu systemu z uwzględnieniem jednych i drugich, mają również na uwadze określony wymiar teleologiczny, wyznaczony przez typ odbiorcy. Są sprofilowane jako prace ściśle naukowe i popularno-naukowe. Te pierwsze, odpowiadające na podstawowe pytania nauki: jakie coś jest?, skąd się wzięło?, czemu służy? i jakie jest jego miejsce w systemie?, satysfakcjonują wąskie grono specjalistów bądź amatorów języka (...). W pracach popularno-naukowych, trafiających do szerszego odbiorcy, gruntowna wiedza Uczonego jest wykorzystywana w funkcji dydaktycznej – teksty Profesora uczą nie tylko językoznawców, ale także szersze grono odbiorców. (...)

Kompetencje naukowe i zaufanie do osoby Profesora predestynowały Go do podejmowania różnych funkcji w życiu naukowym w Krakowie oraz w skali ogólnopolskiej: m.in. kierownika Zakładu Językoznawstwa PAN, kierownika Zakładu Historii Języka Polskiego PAN (obie funkcje w tym mieście), przewodniczącego Polskiego Towarzystwa Naukowego, członka centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów Naukowych, redaktora naczelnego *Słownika języka Jana Kochanowskiego*. Wśród tych ról na szczególne wyróżnienie zasługuje wieloletnia funkcja redaktora naczelnego (1998-2004) „Języka Polskiego", od roku 1913 opiniotwórczego najważniejszego periodyku Miłośników Języka Polskiego. Profesor poza niewdzięczną

rolą koordynatora procesu wydawniczego pisma, poza tym że wiele w nim sam publikował artykułów i drobnych dopisków, pełnił również rolę wymagającego nauczyciela zwłaszcza wobec młodych autorów, których prace, bywało, po wielokroć poprawiał, by spełniały wysokie standardy tego organu.

Tu i teraz należy osobno wskazać na pracę dydaktyczną Pana Profesora, bo stało to się za sprawą naszego Uniwersytetu. Prof. Zenon Leszczyński we wstępie do kulowskiej księgi ku czci Profesora Mariana Kucały z okazji 65. rocznicy Jego urodzin, tak pisał: „Szczęśliwym zbiegiem okoliczności w 1973 roku zaszła potrzeba znalezienia poza Lublinem językoznawcy, który by zechciał podjąć pracę w Katedrze Języka Polskiego KUL, obok osób już zatrudnionych. Wybór padł na Mariana Kucałę, wtedy docenta, z Krakowa. Jego zgoda (zrazu na krótki czas) oraz rozumienie potrzeb Katedry przez ówczesne władze Uniwersytetu sprawiły, że już od drugiego semestru roku akademickiego 1973/1974 dzisiejszy Jubilat rozpoczął tu pracę, dojeżdżając regularnie z Krakowa do Lublina. Współpraca okazała się trwalsza, niż można było na początku przewidzieć, i rozciągnęła się na blisko dwa dwudziestolecia". (...)

Profesor Marian Kucała jako wybitny uczony wpisał się w poczet znakomitych lingwistów, związanych z Katedrą Języka Polskiego, funkcjonującą od początku istnienia naszego Uniwersytetu, takich jak Wiktor Porzeziński, Bauduin de Courteney, Henryk Gaertner, Stanisław Szober, Witold Doroszewski, Władysław Kuraszkiwicz, Maria Dłuska, Tadeusz Milewski, Tadeusz Brajerski, Stanisław Papierkowski, Wojciech Górny, Maria Kosowska, Zofia Klimaj, Zenon Leszczyński z Małżonką Ireną, Michał Łesiów, Janusz Rieger, Jerzy Reichan, Feliks Czyżewski, Władysława Książek-Bryłowa i inni. Panu Profesorowi za trud dojeżdżania do nas przez tyle lat i tak wyraźne stanowienie o profilu i randze naszych polonistycznych studiów językoznawczych winniśmy głęboką wdzięczność. (...)

Z bogatej i różnorodnej twórczości Mariana Kucały można czerpać garściami i jak z oszlifowanych kamieni układać rożne konstelacje, by się im uważnie przyjrzawszy, formułować na ich temat oceny. Wszystkie one: te przywoływane już dawniejsze oraz dwie ostatnie bardzo wnikliwe panów profesorów Edwarda Brezy i Bohdana Walczaka są bezwzględnie wysokie.

Prof. E. Breza w podsumowaniu swojej recenzji o honorowanym dziś Doktorze napisał:

Zasłużył sobie na wdzięczną pamięć własnych Uczniów i Wychowanków: za dobre bowiem płaci się dobrem. Pracował wielostronnie w świadomości wersetu wiersza Die Glocke „Dzwon" J. F. Schillera: *Das Werk soll den Meister loben, doch der Segen kommmt von oben* „Dzieło winno chwalić mistrza, jednak błogosławieństwo przychodzi z góry", a św. Jakub (J1, 17) dopowie: „od Ojca światłości".

A konkluzja recenzenta napisana wytłuszczonym drukiem jest taka:

Mówię z najgłębszym przekonaniem: Profesor Zwyczajny Doktor Habilitowany Marian Kucała zasłużył sobie w pełni na [...] laur akademicki osiągnięciami naukowymi, dydaktycznymi, organizacyjnymi i kierowniczymi oraz postawą obywatelską zarówno w środowisku krakowskim, jak i lubelskim, nadto w rodzinnej ziemi myślenickiej: mógłby dumnie za Wergilim powtórzyć: *Więciórka me genuit...*

Prof. B. Walczak swoją recenzję rozpoczął tak:

Sic itur ad astra! – te słowa najpełniej wyrażają refleksję i uczucia, jakie się rodzą wówczas, gdy ogarniamy myślą bieg długiego i bardzo pracowitego życia Profesora Marana Kucały – wielkiego uczonego, jednego z najwybitniejszych współczesnych językoznawców polskich, i zasłużonego nauczyciela akademickiego, wychowawcy wielu roczników polonistycznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, popularyzatora wiedzy o języku polskim.

A tak zakończył:

Wyjątkowo skromny, niezwykle rzeczowy i konkretny, absolutnie niepodatny na wszelkiego rodzaju naukowy blichtr i modne nowinkarstwo, a obdarzony rzadką umiejętnością bezbłędnego odróżniania plew od naukowego ziarna (co z wielu względów, w tym także swoistej naukowej odmiany poprawności politycznej, nie jest powszechnie obowiązującym standardem), dzięki wielkim przymiotom serca i umysłu cieszy się Profesor Marian Kucała niekwestionowanym autorytetem w polskim i słowiańskim środowisku językoznawczym. Zasługi, jakie położył dla nauki i kultury polskiej, a także dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, w całej rozciągłości uzasadniają Mu nadanie najwyższej godności akademickiej lubelskiej uczelni.

Zatem oceny wszystkich nas trzech, zapewne podzielane przez inne osoby, które znają Mariana Kucałę, zamykają się w najwyższej ocenie twórczości honorowanego dziś Profesora – Autora dzieła, które stanowi ważny wkład w naszą naukę, utrwalający polskie narodowe dziedzictwo kulturowe. Pan Profesor Marian Kucała, wielki Uczony, od dziś doktor honoris causa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w toku swojej wieloletniej działalności naukowej i społecznej dobrze przysłużył się ludziom i Polsce, za co wyrażamy mu wdzięczność i głęboki szacunek.

fragmenty laudacji ku czci Profesora Mariana Kucały wygłoszonej przez prof. Władysława Makarskiego

Wykłady Imienia Księdza Stanisława Kamińskiego 2011/2012

W dniach od 7 do 18 maja 2012 roku na KUL odbyła się 11. edycja Stanisław Kamiński Memorial Lectures. Jak co roku gościliśmy światowej sławy filozofa, tym razem – prof. Eleonore Stump.

Profesor Eleonora Stump jest pracownikiem Wydziału Filozofii na Uniwersytecie Saint Louis w Stanach Zjednoczonych. Otrzymała tytuł doktora w Cornell University na podstawie pracy *Boethius's De topicis differentiis.* Jej zainteresowania badawcze obejmują filozofię średniowieczną, filozofię religii oraz współczesną metafizykę. W ostatnim czasie prace prof. E. Stump były skoncentrowane głównie na filozofii św. Tomasza z Akwinu oraz problematyce zła. Prof. Stump jest uznawana za czołową znawczynię średniowiecznej filozofii w Stanach Zjednoczonych, jak również – co podkreślane jest przez wielu badaczy – jedną z najznakomitszych w świecie anglojęzycznym. Przypisuje się jej miano lidera w wykorzystywaniu filozofii średniowiecznej we współczesnej filozofii analitycznej, wiele swoich prac poświęciła problemom istnienia i natury Boga oraz problemowi zła.

Prof. Eleonora Stump jest autorką licznych książek i artykułów, do najważniejszych publikacji należą: *Boethius's De topicis differentiis* (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1978; second printing, 1989); *The Cambridge Companion to Aquinas*, (with Norman Kretzmann) (Cambridge: Cambridge University Press, 1993);), *Philosophy of Religion: The Big Questions* (with Michael Murray), (Oxford: Blackwell Publishing, 1999); *Aquinas's Moral Theory: Essays in Honor of Norman Kretzmann,* (with Scott MacDonald), (Ithaca, NY: Cornell University Press, 1999); *Aquinas,* (in the series *The Arguments of the Philosophers*) (London and New York: Routledge, 2003); *Wandering in Darkness: Narrative and the Problem of Suffering* (Oxford: Oxford University Press, 2010); *The Oxford Handbook of Aquinas*, co-edited with Brian Davies, (Oxford: Oxford University Press, 2011).

Prof. Stump prowadziła wykłady w wielu miejscach na świecie m.in.: Wolfgang Goethe University, Frankfurt; Pontifical Gregorian University, Rome; Wuhan University, Wuhan, China; Oriel College, Oxford; Princeton University; Australian Catholic University. Była prezesem Amerykańskiego Towarzystwa Filozoficznego, Amerykańskiego Stowarzyszenia Filozofów Katolickich, Stowarzyszenia Filozofów Chrześcijańskich.

Na naszym Uniwersytecie prof. Eleonora Stump wygłosiła serię wykładów pt. „The problem of evil". W punkcie wyjścia prof. Stump odróżniła dwie kwestie: próbę zrozumienia, czym jest zło oraz chęć naprawienia zła. Zasadniczym celem wykładów była próba zrozumienia czym jest zło, czym jest cierpienie, co jest istotą zła, w tym także odpowiedź na pytanie, dlaczego Bóg pozwala na to, że zło dzieje się na świecie. W tradycji chrześcijańskiej – począwszy od św. Augustyna do czasów obecnych – wielu myślicieli starało się rozwikłać ten problem. Korzystanie z bogatej tradycji filozofii starożytnej i średniowiecznej pozwala podjąć próbę zrozumienia problemu zła i cierpienia w naszych czasach. Rozumienie tego problemu – podkreśliła prof. Stump – nie zmieni faktu, że ludzie nadal będą cierpieć.

Wykłady tworzyły spójną całość. Prof. Stump rozpoczęła od przedstawienia problemu zła: czym jest zło, dlaczego Bóg, który jest wszechwiedzący, wszechmocny i doskonale dobry dopuszcza cierpienie. Następnie ukazała kwestię miłości, której istota wyraża się w pragnieniu dobra osoby ukochanej oraz w pragnieniu zjednoczenia z umiłowanym. Prezentując problem usprawiedliwienia i uświęcenia ukazywała wpływ tych procesów na relację miłości między osobami. W końcowych wykładach prof. Stump rozważała kwestię łaski i wolnej woli. Całość omówionych zagadnień pozwoliła ukazać stanowisko prof. Stump, która opowiada się za tym, że cierpienie pozostanie dla nas w pewien sposób tajemnicą, ale jest tym, co może przyczynić się do pełniejszego rozwoju osoby. Cierpienie jest nazywane, przez prof. Stump medycyną, której rezultatów powinniśmy doszukiwać się w przyszłości, a nie uwypuklać to, co już się wydarzyło. Cały czas powinniśmy mieć na uwadze przede wszystkim cel ostateczny – pełnię szczęścia.

W ramach wykładów odbyło się otwarte seminarium zorganizowane przez Katedrę Metodologii Nauk KUL, podczas którego prof. Stump wygłosiła referat pt. „Faith And The Problem Of Suffering: Abraham And Isaac". W wystąpieniu tym przedstawiła innowacyjną egzegezę historii Abrahama i Izaaka ukazując przy tym aspekt cierpienia, na które zezwala Bóg. W seminarium uczestniczyli studenci, doktoranci i pracownicy naukowi Wydziału Filozofii KUL, a także przedstawiciele innych ośrodków akademickich. Odbyło się też szereg innych spotkań i seminariów poświęconych rozmaitym problemom szczegółowym.

Prof. Eleonora Stump była zachwycona pobytem w Polsce, jak również atmosferą panującą na Wydziale Filozofii. Szczególnie podkreślała aktywność studentów, którzy zadawali bardzo interesujące, a zarazem trudne pytania. Studenci natomiast mieli okazję poznać sławę współczesnej światowej filozofii, jak również wysłuchać świetnych, bardzo dobrze przygotowanych wykładów. Nie bez znaczenia był fakt, że wykłady były prowadzone w języku angielskim, co dało możliwość łatwego zapoznania się z terminologią filozoficzną i podjęcia dyskusji w tym języku.

Łukasz Ciegotura

Nagroda Radziszewskiego
dla Ks. Prof. Józefa Krukowskiego

Zarząd Towarzystwa Naukowego KUL w dowód uznania „za całokształt dorobku naukowego w duchu humanizmu chrześcijańskiego" przyznał Nagrodę im. księdza Idziego Radziszewskiego (założyciela i pierwszego rektora KUL) za rok 2011 ks. prof. Józefowi Krukowskiemu – profesorowi prawa kanonicznego, specjaliście z zakresu prawa małżeńskiego, stosunków państwo-Kościół, prawa konkordatowego i wyznaniowego. Uroczystość wręczenia Nagrody odbyła się 16 maja.

Okolicznościową laudację wygłosił uczeń Księdza Profesora, kierownik Katedry Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego – ks. prof. Mirosław Sitarz. Wskazał w niej najistotniejsze momenty z życia i pracy naukowej oraz idee przewodnie działalności Księdza Profesora. Podkreślił, iż nagroda została przyznana „Człowiekowi wielkiego formatu, cieszącemu się prawdziwym autorytetem naukowym w świecie prawniczym, którego postawa życiowa odznacza się głębokim humanizmem, wrażliwością i otwarciem na innego człowieka oraz wytrwałością i odwagą w poszukiwaniu Prawdy, (wiernością podstawowym zasadom życia społecznego, heroiczną pracowitością, rzetelnością i sumiennością w wykonywaniu powierzonych zadań, bardzo wysokim poczuciem sprawiedliwości, nieustanną gotowością do podejmowania coraz to trudniejszych i nowych wyzwań). (...)

W swych badaniach Ksiądz Profesor podejmuje kwestie niełatwe, często newralgiczne, nie tylko dla kanonistów. Próbom ich rozwiązania towarzyszy zawsze szczególna wnikliwość badawcza, precyzja w formułowaniu sądów, wielki kunszt metodologiczny, który przy zastosowaniu właściwych narzędzi interpretacyjnych pozwala Autorowi wypracować trafne koncepcje prawne i pastoralne. W oryginalnym i bogatym piśmiennictwie ks. prof. J. Krukowskiego czytelnik dostrzega prawdziwą pasję badawczą, opartą na założeniach teologicznych oraz na przesłankach antropologiczno-filozoficznych. W każdym obszarze, w którym publikował, można się spotkać z pracami wnoszącymi nowatorskie spojrzenie na daną rzeczywistość."

Wystąpienie zakończył słowami:

„Księże Profesorze, Dostojny Laureacie

Kończąc fragmentaryczne przedstawienie Twoich dokonań, jako Twój student, asystent i następca w kierowanej przez Ciebie 26 lat Katedrze, chciałbym powiedzieć, że poczytuję to sobie za ogromny zaszczyt i szczęście, iż mogę dziś, upoważniony przez Zarząd TN KUL, w imieniu Zarządu, wielu zgromadzonych znamienitych Gości i swoim własnym, zaświadczyć o Twoim życiu i wypowiedzieć słowa laudacji o człowieku-naukowcu, wielkim humaniście, który w powszechnej opinii uważany jest za najwybitniejszego polskiego kanonistę przełomu XX i XXI wieku.

Profesorze profesorów! Wychowawco wielu pokoleń prawników! Niech ta nagroda będzie przyjęta przez Ciebie jako wyraz naszej wdzięczności i uznania za jakość Twego człowieczeństwa, za Twoje wybitne kompetencje i za bezkompromisowe dążenie do wdrażania prawidłowych zasad prawa w życie Kościoła i państwa.

Niech dobry Bóg obdarza Ciebie Księże Profesorze zdrowiem i wszelkim błogosławieństwem. Niech Cię otacza życzliwymi ludźmi. Niech pozwoli, byś jak najdłużej mógł wspierać nas, Kościół i Ojczyznę swoją wiedzą i doświadczeniem. Abyś nadal głosił Prawdę i demaskował zło. Byś był ambasadorem polskiej nauki i prawdziwego chrześcijańskiego humanizmu w świecie".

Józef Krukowski, syn Józefa i Katarzyny z d. Łukaszczyk, urodził się 4 stycznia 1936 r. w Sułowcu k. Zamościa.

W latach 1953-1959 odbył studia na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, uzyskując tytuł magistra teologii. Po przyjęciu święceń prezbiteratu pracował w parafii Niedrzwica Kościelna i Szczebrzeszyn.

W latach 1961-1964 odbył studia na Wydziale Prawa Kanonicznego KUL, które uwieńczył stopniem licencjata. Od 1964 do 2009 r. był pracownikiem naukowym KUL. W 1968 r. uzyskał stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego, w 1973 r. stopień naukowy doktora habilitowanego, w 1979 r. tytuł profesora, w 1985 r. stanowisko profesora zwyczajnego.

Jednocześnie w latach 1964-1972 sprawował urząd notariusza, a następnie do 2002 r. sędziego Sądu Metropolitalnego w Lublinie.

Ponadto od 1993 pracuje na Wydziale Prawa Kanonicznego ATK obecnie UKSW w Warszawie. Od 1 października 2009 r. Uniwersytet ten jest podstawowym miejscem pracy Profesora.

Ks. Prof. Józef Krukowski przez 48 lat działalności dydaktycznej wypromował 204 magistrów i rekordową liczbę 46 doktorów nauk prawnych.

Jako profesor wizytujący wykładał gościnie na kilku uniwersytetach amerykańskich i kanadyjskich, m.in. w Catholic University of America, Washington D.C (1986) St. Paol University, Ottawa (1985), Wayne State University, Detroit Mich. (1988), St. John University, Jamaica, N.Y (1992), Union University Albany N.Y. (1992), St. Mary University, San Antonio, Texas (1992), a także w Akademii Teologicznej w Iwano-Frankowsku na Ukrainie (2003).

Oprócz wielu artykułów publikowanych w czasopismach popularno-naukowych jest autorem ponad 500 publikacji z zakresu prawa kanonicznego, kościelnego prawa publicznego oraz polskiego i europejskiego prawa wyznaniowego, w tym 11 monografii naukowych, a także redaktorem i współautorem 40 zbiorowych publikacji książkowych. Opracował podręczniki niemal do wszystkich dyscyplin naukowych, z zakresu których prowadził wykłady.

Dzięki ogromnemu dorobkowi naukowemu w dziedzinie prawa kanonicznego zdobył uznanie nie tylko na arenie krajowej, ale i w skali międzynarodowej. W 1985 r. powołany został przez papieża Jana Pawła II w skład międzynarodowego zespołu konsultorów Papieskiej Rady ds. Tekstów Prawnych. Funkcję tę pełni nieprzerwanie. Papież Benedykt XVI powołał Profesora ponownie na kolejną pięcioletnią kadencję.

W latach 1975-81 był członkiem Komisji Prawnej Episkopatu Polski, przygotowującej projekt konwencji między Stolicą Apostolską i Polską, a w latach 1994-1997 – ekspertem Komisji Nadzwyczajnej do rozpatrzenia projektu ustawy o ratyfikacji Konkordatu między Stolicą Apostolską a Rzeczypospolitą Polską. W latach 1993-1997 pełnił funkcję przedstawiciela Episkopatu Polski przy Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego. Następnie przez trzy lata (1997-2000) był członkiem doradczego Komitetu Prawnego przy Ministrze Spraw Zagranicznych, którego zadaniem było opiniowanie wniosków dotyczących ratyfikacji przez Polskę umów międzynarodowych.

Za ogromny wkład w rozwój nauki i działalność publiczną Ksiądz Profesor Krukowski otrzymał wiele odznaczeń i nagród, m.in.: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2000); Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2009); Medal Komisji Edukacji Narodowej (2006); Medal Złoty Prezydenta RP za Długoletnią Służbę (2009); Srebrny Medal od papieża Benedykta XVI (*Medaglia Pontificia*) w 4 roku jego pontyfikatu (2010); Medal Prezydenta Miasta Lublina (2011).

Wycieczka etnograficzna studentów religioznawstwa

16 maja 2012 roku studenci pierwszego roku religioznawstwa wraz z dr. Józefem Nowakiem odbyli wycieczkę do Muzeum Wsi Lubelskiej w ramach zajęć z zakresu polskiej religijności ludowej. W ciągu roku akademickiego studenci poznają w teorii zwyczaje, obrzędy, całą treść wierzeniową religijności ludowej, zaś dzięki wizycie w lubelskim skansenie mieli okazję zobaczyć, w jakim środowisku powstawała obrzędowość poznawana podczas zajęć. Mnogość elementów religijnych (obrazków, krucyfiksów, figurek, święconych bukietów, palm, gromnic, itp.) znajdujących się we wszystkich budynkach, w których przed wielu laty żyli mieszkańcy Lubelszczyzny, potwierdza tezę, że religijność ludowa zawsze była ściśle związana z życiem codziennym i nie mogła być badana w oderwaniu od niego. Ponadto w ramach stałej ekspozycji Muzeum nie brakuje obiektów ściśle sakralnych. Dla przykładu, w części Roztocza znajduje się zabytkowa cerkiew greckokatolicka z Tarnoszyna, miejsce sprawowania kultu do czasów obecnych. Kolejnym wartym uwagi obiektem jest XVII-wieczny kościół z Matczyna wraz z plebanią z Żeszczynki, ponadto wiele kapliczek przydrożnych z różnych okolic Lubelszczyzny.

Religijność ludowa często kojarzy się z zaściankowym, kolorowym, bardzo uczuciowym przeżywaniem świąt kościelnych przez ludzi ze wsi. Przez niektórych badaczy traktowana była pobłażliwie, czasem nawet jako coś złego, spłycającego prawdziwą wiarę. Podejście takie zaczęło się zmieniać dopiero po zajęciu stanowiska przez Sobór Watykański II wobec religijności ludowej, kiedy uznano, że Kościół Chrystusowy winien zachować „fizjonomię" społeczności ludzkiej, w jakiej został zakorzeniony (dekret *Ad gentes* nr 10, 15, 22). A jak rozumiana jest ludowa religijność? Odpowiedź daje m.in. Katechizm Kościoła Katolickiego, gdzie czytamy, że religijność ludowa to „cześć oddawana relikwiom, nawiedzanie sanktuariów, pielgrzymki, procesje, droga krzyżowa, tańce religijne, różaniec, medaliki". Faktem jest, że w religijności ludowej dostrzega się pewną uproszczoną interpretację teologii i liturgii chrześcijańskiej, treści chrześcijańskiego wyznania wiary tłumaczy się na podstawie własnego systemu znaków i symboli. Niemniej wszystkie te formy pobożności inspirowane są życiem liturgicznym Kościoła, dlatego konieczne jest wspieranie religijności ludowej poprzez rozeznanie duszpasterskie, by – gdy zachodzi potrzeba – odpowiednio ją oczyszczać, pogłębiać zmysł religijny i kierować do poznania misterium Chrystusa. O zainteresowaniu tą tematyką w Kościele świadczą wypowiedzi papieży Jana Pawła II czy Benedykta XVI oraz watykański dokument *Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii* wydany w 2001 roku.

Katedra Historii i Etnologii Religii KUL – działająca w ramach Instytutu Teologii Fundamentalnej – od 1985 roku kierowana przez ks. prof. Henryka Zimonia SVD zajmuje się m.in. badaniem duchowej kultury ludowej na ziemiach słowiańskich. W ramach tej działalności prowadzone są etnograficzne stacjonarne badania terenowe nad kulturą społeczną i duchową w różnych regionach Polski, ostatnio także Ukrainy, w celu dokonania opracowań monograficznych poszczególnych regionów. Prace dyplomowe studentów koncentrują się m.in. wokół zagadnień związanych z religią Słowian, kulturą duchową i religijnością ludową mieszkańców wsi. Badania prowadzone są zwykle w tych regionach Polski, z których pochodzą studenci. Pracownicy naukowi Katedry organizują regularne wycieczki i wyjazdy naukowe do muzeów etnograficznych i skansenów.

Magdalena Ozga

O Kraszewskim w Łucku

Międzynarodowa konferencja naukowa „Piewca Ziemi Wołyńskiej"

Z inicjatywy Centrum „UCRAINICUM" KUL, w dniach 1-3 czerwca w Łucku na Ukrainie, odbyła się konferencja poświęcona 200-leciu urodzin Józefa Ignacego Kraszewskiego. W związku z tym, że rok 2012 został ogłoszony w Polsce Rokiem Kraszewskiego, stąd też i pomysł uczczenia wybitnego pisarza na szczeblu międzynarodowym. Józef Ignacy Kraszewski ponad 20 lat spędził na Wołyniu, skąd czerpał inspirację do swoich najwybitniejszych powieści.

Tegoroczne obchody przyciągnęły uwagę środowisk politycznych, akademickich, organizacji społecznych i kulturowych. Nie było przypadkiem, że patronat honorowy uroczystości objęli Przewodniczący Wołyńskiej Administracji Obwodowej Borys Klimczuk, Konsul Generalny RP w Łucku Marek Martinek, Prezydent Miasta Lublina Krzysztof Żuk i Prezydent Łucka Mykoła Romaniuk.

Uroczystości rozpoczęły się w katedrze Świętych Apostołów Piotra i Pawła mszą św. zaduszną w intencji pisarza, celebrowaną przez ordynariusza diecezji łuckiej bp Marcjana Trofimiaka. Przypominając postać wybitnego krajana, hierarcha zwrócił uwagę obecnych na sumienną pracę i wolę służenia społeczeństwu wybitnego pisarza.

Konferencja rozpoczęła się na Narodowym Uniwersytecie Wołyńskim im. Łesi Ukrainki. Słowa pozdrowienia do zgromadzonych uczonych z Ukrainy, Polski, Białorusi skierowali Konsul Generalny RP w Łucku Marek Martinek, bp Marcjan Trofimiak, radny Wołyńskiej Rady Obwodowej, działacz społeczny Wiktor Prokopczuk. Szczególnie wzruszające było przemówienie Dyrektor Muzeum J. I. Kraszewskiego w Romanowie Anny Czobodzińskiej-Przybysławskiej, kustoszki pamięci pisarza, która po raz pierwszy odkryła dla siebie te tereny, nierozerwalnie związane z życiem i twórczością Kraszewskiego. Ogromne zainteresowanie wywołał przywieziony z Romanowa dar dla społeczności Łucka – kopia obrazu Kraszewskiego „Krajobraz wołyński".

Główny organizator obchodów – prof. Włodzimierz Osadczy, Dyrektor Centrum UCRAINICUM KUL, otwierając obrady, powiedział że miejsce obchodów jubileuszu pisarza jest bardzo symboliczne. Kraszewskiego można nazwać prawdziwą wizytówką Wołynia. Czerpiąc inspirację z miejscowej kultury ludowej wprowadził ją do literatury i kultury europejskiej i światowej. Stał się pomostem łączącym różne kultury i narody, i wniósł pozytywny akcent w trudny na obecnym etapie dialog polsko-ukraiński związany z pamięcią historyczną. Prof. Osadczy podkreślił interdyscyplinarny wymiar konferencji i jej nowatorski kierunek, mający zapoczątkować regularne spotkania polsko-ukraińskie odwołujące się do spuścizny pisarza.

W następnych dniach uczestnicy obchodów mogli zwiedzić niektóre miejscowości związane z życiem i twórczością Kraszewskiego (Młynów, Dubno, Torczyn) oraz wziąć udział w festiwalu twórczości ludowej „Malowanak", który w tym roku dedykowany był Józefowi Ignacemu Kraszewskiemu. Należy także wspomnieć, że oprócz Centrum UCRAINICUM KUL do organizacji obchodów włączyli się: Konsulat Generalny RP w Łucku, Instytut Polski Uniwersytetu Wołyńskiego, miejscowe Towarzystwa Kultury Polskiej, Polski Związek Katolicko-Społeczny, Region Środkowo-Wschodni NSZZ „Solidarność".

Aneta Tkaczyk

Najważniejsza jest przyjaźń

Słowo do absolwentów pedagogiki. 30 czerwca, Kościół Akademicki KUL

Kiedy przyszła chwila pożegnania, niełatwo mi mówić. Przypominają się różne momenty z naszych regularnych spotkań w ciągu pięciu lat na wykładach, seminariach, ćwiczeniach, dyskusjach oraz z jakże miłych i budujących przyjacielskich relacji okolicznościowych i imprez towarzyskich. Człowiek przeważnie niechętnie zrywa więzy z innymi ludźmi, zwłaszcza gdy są one mocne tak jak nasze; gdy się sprawdziły w życiu.

W toku studiów uniwersyteckich młodzi ludzie nawiązują różnego typu relacje: koleżeństwo, przyjaźnie, nierzadko sympatie, przeradzające się z czasem w związki małżeńskie. Miło mi, że wkrótce jednej parze narzeczeńskiej daję ślub.

Ale głównym celem studiowania jest zdobycie odpowiednich kwalifikacji w wybranym kierunku i ukształtowanie dojrzałej osobowości. Aby osiągnąć oba te cele, niezbędny jest mistrz, którego zarazem można wziąć za wzór człowieka. Badania socjologiczne przeprowadzone na różnych uczelniach wyższych w Polsce potwierdziły, że studenci szukają mistrzów. Czy znajdują? To ważne pytanie. Odpowiedzieć na nie mogą tylko sami zainteresowani. Natomiast każdy profesor i wykładowca musi się zastanowić, czy zrobił wszystko, co powinien, żeby dla swoich słuchaczy być nie tylko mistrzem, ale i wzorem.

Leszek Kołakowski był znanym filozofem marksistowskim, który poszukiwał Boga, a pod koniec życia zbliżył się do Kościoła katolickiego. Tytuł *mistrz* w pełni mu przysługiwał. Kiedyś podczas pewnej rozmowy postawiono mu takie pytanie:

– A gdyby jednak miał pan wybrać jedno dobro najważniejsze w życiu, to co by pan powiedział?

– Najchętniej bym milczał – odparł profesor. *Ale gdyby mi ktoś zaczął wyrywać paznokcie albo gdyby mnie solidnie przypiekał, to pewnie – nie robiąc z tego żadnej sztywnej doktryny – powiedziałbym, że wśród dóbr ważnych w życiu na pierwszym miejscu jest przyjaźń.*

Mimo zachęty mistrza, teraz, kiedy uroczyście się żegnamy, milczeć nie można, bo zobowiązuje nas przyjaźń. Przecież powtarzamy często: co dasz dobremu przyjacielowi, to nie zginie. Mówimy też z przekonaniem, że dobry przyjaciel przestrzega, że nie okazuje, lecz daje dowody przyjaźni.

Chciałbym wszystkich zachęcić do tego, byśmy utrzymywali i umacniali przyjaźń z Bogiem. Kiedy Bóg jest naszym Przyjacielem, wtedy wszystko jest na właściwym miejscu. Bóg z przyjaźni do człowieka, do każdego z nas, własnego Syna nie oszczędził. Wydał Go na śmierć dla naszego zbawienia (por. Rz 8, 31-32). Czyż trzeba bardziej wymownych dowodów autentycznej przyjaźni?

Chrystus często milczał. Kiedy mówił, był oszczędny w słowach. Jego mowa była bardzo konkretna, jasna i zrozumiała. Taka jest dla ludzi wszystkich czasów. Chrystus zadziwia, fascynuje, a niekiedy nawet przeraża. (...)

Człowiek jest omylny i słaby, zwłaszcza wtedy, gdy zerwie swą przyjaźń z Bogiem. Pismo Święte ostrzega nas przed naszymi słabościami i mocno akcentuje, że wszystko możemy w Tym, który nas umacnia (por. Flp 4, 13).

Sięgnijmy do Apokalipsy św. Jana, która mówi o czasach ostatecznych. Trzeba do niej nawiązać nawet w tej radosnej chwili, jaką teraz przeżywamy. W rozdziale 16 Objawienia św. Jana zawarta jest zapowiedź, jak siedmiu aniołów z Bożego nakazu będzie karało ludzi u kresu za nieposłuszeństwo, a tym samym za brak przyjaźni z Bogiem. Wskutek tego zstąpi *gniew Boga na ziemię* (Ap 16, 1). Apostoł pisze w swej wizji o przyszłości. Charakterystyczne jest to, że używa czasu przeszłego, jakby chciał ostrzec czytelników i powiedzieć im, że jeszcze mają szansę, by powrócić ku Bożej prawdzie. (...)

Czym jest życie każdego z nas? – tematem na niewielkie opowiadanie. Autor tych słów, rosyjski dramatopisarz Antoni Czechow, w dziejach jednostki ludzkiej widział materiał na dzieło literackie. Pedagog jako humanista z pewnością musi uznać prawdziwość tego sformułowania. Zarazem wolno mu, a nawet powinien przedstawić na tę kwestię też własne spojrzenie. Każda wypowiedź ma ukazać zadania czekające każdego z nas w radości i nadziei (*gaudium et spes*) czasu, w jakim przychodzi nam realizować swoje powołanie życiowe.

Jan Paweł II, wieloletni profesor KUL, w swym przemówieniu w dniu 9 czerwca 1987 r. do przedstawicieli świata nauki, a zwłaszcza do społeczności akademickiej KUL, podczas swej pielgrzymki do Ojczyzny, przekazał wszystkim ludziom nauki konkretne wezwanie: *Uniwersytecie, służ prawdzie!* Słowa te stały się naszą dewizą, moralnym obowiązkiem, aby prawdę głosić w porę i nie w porę; aby ostrzegać i pilnować obowiązku głoszenia Ewangelii, ponieważ także obecnie są ludzie, którzy nie cierpią zdrowej nauki, a chętnie zwracają się ku zmyślonym opowiadaniom. Jest to parafraza znanych słów św. Pawła, skierowanych do jego umiłowanego ucznia Tymoteusza (por. 2 Tm 4, 2-4).

Dlatego dzisiaj, zanim się rozstaniemy, proszę każdego z Was: Nie daj się zastraszyć i wprowadzić w błąd! Uwierz we własne siły! Z Bogiem możesz wszystko. Niech podstępny manipulator nie dyktuje Ci, co masz robić i jak się zachowywać. Przeciwstawiaj się odważnie złu i wszelkiej podłości! Opowiadaj się zawsze za dobrem i prawdą! Niech Twoje dobre życie będzie świadectwem wiary. Bądź nie tylko nauczycielem, ale i świadkiem.

Nic, nigdy i nigdzie nie zwalnia nas od używania rozumu. Własnego, nie cudzego. Wielu z nas dziwi się, dlaczego ludzie wierzą w to, co widzą i słyszą w telewizji, a nie w to, co mogą zobaczyć własnymi oczyma i ocenić własnym rozumem? Ukończyliście studia. Teraz staniecie do nowych, innych już obowiązków. Życie przed Wami. Nie dajcie się zniewolić, podporządkować się narzuconym poglądom! Nie ulegajcie manipulacji! Wam to nie przystoi!

My, Wasi nauczyciele, cieszymy się z Waszych dotychczasowych osiągnięć. Szczerze chcemy towarzyszyć Wam w dalszej drodze. Będziemy Was wspierać przede wszystkim dobrą, życzliwą radą i modlitwą.

U progu nowego etapu życia, kiedy żegnacie Katolicki Uniwersytet Lubelski, w imieniu wszystkich, z którymi zetknęliście się na Uczelni, każdego z Was mocno i serdecznie proszę: *Bądź mężny i mocny! Nie bój się i nie lękaj, ponieważ z tobą jest Jahwe, Bóg twój, wszędzie, gdziekolwiek pójdziesz* (Joz 1, 9). Amen!

ks. Edward Walewander

Belgia widziana oczami polskich stypendystów z KUL

Istotnym przejawem właściwego funkcjonowania wyższych uczelni, jakimi są Uniwersytety, są ich kontakty i współpraca z innymi uczelniami i ośrodkami naukowymi, tak krajowymi jak też zagranicznymi. Chodzi o współpracę rozumianą bardzo szeroko, która może przybierać bardzo różne formy. Najczęściej odbywa się ona na płaszczyźnie stricte naukowej i badawczej, ale bywają także inne relacje. Dowiedzione jest również, że takie działania przyczyniają się, niekiedy nawet bardzo skutecznie, do rozwoju poszczególnych uniwersytetów i wzrostu zainteresowania ich badaniami, dydaktyką i edukacją. Naczelne miejsce w tej współpracy zajmuje wymiana naukowa, zarówno kadry profesorskiej, jak i studiującej młodzieży. Oddzielną formę kontaktów pomiędzy uczelniami stanowi współpraca prowadzona przez biblioteki uniwersyteckie polegająca na wymianie książek i czasopism.

Wspomnienia pracowników KUL, którzy uczestniczyli w tego rodzaju współpracy z uczelniami belgijskimi przedstawia książka pt. *Belgia we wspomnieniach pracowników KUL po drugiej wojnie światowej* (wybór i wstęp ks. Edward Walewander, Lublin Towarzystwo Naukowe KUL, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, 2011 ss. 233+4nlb, ISBN 978-83-7306-514-7, ISBN 978-83-7702-233-7).

Od strony formalnej w książce wyróżniono dwie części, w pierwszej zamieszczono artykuły wprowadzające, w drugiej właściwe wspomnienia. Artykułami wprowadzającymi są: *Wstęp* autorstwa ks. Edwarda Walewandra (także w wersji niemieckiej), artykuł ks. Józefa Szymańskiego: *Polacy w Belgii – dawniej i dziś*, Piotra Pawła Gacha: *Belgijskie uczelnie katolickie w Leuven i Louvain-la-Neuve* i Jerzego Flagi: *Kontakty i współpraca Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z Katolickim Uniwersytetem w Leuven.* Część druga zawiera wspomnienia 14 pracowników naukowych Uniwersytetu, ułożone w porządku alfabetycznym ich autorów. Nie są to wszyscy stypendyści KUL, którzy przebywali na stypendiach w Belgii, nazwiska wszystkich figurują w aktach Senackiej Komisji ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą (instytucja ta kilkakrotnie zmieniała swoją nazwę), która zajmuje się przydziałem stypendiów. Tym czternastu osobom reprezentującym różne kierunki wiedzy i z różnym stażem naukowym, które napisały swoje teksty, niewątpliwie należy się podziękowanie. Tutaj zebrano, dzięki staraniom ks. prof. Edwarda Walewandra, wspomnienia stypendystów belgijskich, na pewno pouczające i pożądane byłoby zebranie wspomnień i opinii stypendystów, którzy korzystali ze stypendium innych ośrodków naukowych w Europie czy też w Stanach Zjednoczonych.

We wstępie, ks. prof. Edward Walewander informuje o motywach, jakie skłoniły go do przygotowania tego rodzaju opracowania. W artykułach, w zwięzłej formie, zaprezentowano relacje i więzi, pomiędzy Katolickim Uniwersytetem Lubelskim i środowiskiem naukowym dwóch katolickich uniwersytetów belgijskich, tj. średniowiecznego w Leuven i całkiem nowego w Louvain-la-Neuve. Powtórzmy, chodzi o relacje zapoczątkowane w latach 60-tych XX stulecia. Z uwagi na charakter obecnych rozważań, przywołam owe relacje w wielkim skrócie. Ogólnie należy powiedzieć, że ich treść jest do pewnego stopnia odbiciem sytuacji społecznej, gospodarczej i religijnej, z jaką mieliśmy do czynienia w kolejnych latach badanego okresu.

Ks. Józef Szymański w swoim w miarę obszernym artykule przybliża historię kontaktów polsko-belgijskich od ich początków w XIII w. (pierwszy znany Polak to Jan z Polski, mieszkający w Lowanium od 1253 r.) do chwili obecnej. Śledzi poszczególne etapy emigracji polskiej do Belgii wraz z podaniem ich powodów i naświetleniem ich charakteru. Na tym tle ukazuje też zainteresowanie Polaków wszechnicą lowańską. Zauważa na przykład, że wpływ na rozbudzenie zainteresowań Polaków tą uczelnią miał pobyt w Belgii Jana Dantyszka (1485-1548), posła króla Zygmunta Starego na dworze cesarzy Maksymiliana I i Karola V. Warto tu zauważyć, że przebywający w Belgii Polacy, pragnąc zachować swoją tożsamość i rozwijać rodzimą kulturę, powołali wiele towarzystw, które 14 czerwca 1925 r. utworzyły Związek Towarzystw Polskich w Belgii. W zamknięciu artykułu autor odniósł się do wydarzeń najnowszych, analizuje problem integracji Polonii belgijskiej z Unią Europejską oraz statystyki dotyczące Polaków, którzy znaleźli się w Belgii w ramach ostatniej fali emigracyjnej po 1990 roku.

Piotr P. Gach w krótkim artykuliku zaprezentował rys historyczny obu uczelni belgijskich z uwzględnieniem okoliczności ich powstania. Wiadomo, inne były okoliczności powstania w 1425 r. uniwersytetu w Lowanium (obecnie Leuven), typowego dla epoki średniowiecza, odmienne wyrosłego na gruncie tendencji separatystycznych pomiędzy Flamandami i Walonami uniwersytetu frankofońskiego, erygowanego 1 lipca 1970 r. w Louvain-la-Neuve.

Myślę, że jeszcze bardziej interesujące będzie bliższe przyjrzenie się samym wspomnieniom. W przeciwieństwie do artykułów, które mają charakter obiektywny, wszystkie wspomnienia, zgodnie z założeniami tego rodzaju tekstów, są mniej lub bardziej subiektywne, co też stanowi o ich wartości. Jako pierwsze, zgodnie z przyjętym porządkiem alfabetycznym, figurują wspomnienia ks. prof. Czesława Bartnika, który jako młody docent przebywał w Belgii w latach 1967-1968. Opisuje kolejno trudności, na jakie napotykał przy załatwianiu formalności z otrzymaniem stypendium i wyjazdem, następnie okoliczności towarzyszące zamieszkaniu przejściowemu w Rzymie i Paryżu oraz ostatecznie cały pobyt w Belgii. Przywołuje osoby z jakimi miał kontakt, wśród których byli znani profesorowie. Często podaje charakterystykę oceniającą ich osobowość. Nie brakuje też różnego typu refleksji natury filozoficznej, społecznej i religijnej na temat Kościoła belgijskiego, czy szerzej w Europie Zachodniej. Często nawiązuje do sytuacji w Polsce, w tym zwłaszcza do znanej mu z autopsji w lubelskim seminarium. Nie stroni od uwag krytycznych pod adresem omawianych instytucji. Pisze również o swoich badaniach poświęconych Pierre'owi Teilhardowi de Chardin. Przywołuje także interesujący szczegół o kartce od kard. Karola Wojtyły, „któremu dziękowałem, wraz z życzeniami, za stypendium, i który życzenia odwzajemnił" (s. 89). W sumie dzięki różnorodności

problemów widzianych okiem młodego naukowca, teologa „zza żelaznej kurtyny", jest to interesujący tekst. Subiektywizm ten znajduje swoje odbicie także w tytule wspomnień, brzmi on: *W Lowanium jako chercheur libre. Fragment autobiografii.*

Wspomnienie z pobytu na rocznym stypendium w Katolickim Uniwersytecie w Louvain (rok akad. 1973/74) to tytuł wspomnień (wówczas) doktora Roberta Chodkowskiego. Trudno powtarzać, że są to interesujące wspomnienia, gdyż przy wszystkich należałoby to pisać, ale właśnie takie są, choć całkiem odmienne od wspomnień ks. Cz. Bartnika. R. Chodkowski opisuje w nich najpierw warunki bytowe stypendystów lubelskich (pojechał wówczas jeszcze z dwoma kolegami), następnie przywołuje obiegowe opinie Belgów na temat Polski. Pisze m.in.: „Rozmowy ujawniały, jak mało znanym krajem w świecie – a nawet w Europie Zachodniej – jest Polska. Najczęściej od razu utożsamiano nas z Rosjanami. Na przykład po usłyszeniu, że jesteśmy z Polski, by sprawić nam przyjemność, od razu pytano, jak jest po rosyjsku „dzień dobry" czy „smacznego". Mogliśmy się przekonać także, jak wielu Belgów sympatyzowało z komunizmem i jak trudno, a raczej wprost niemożliwe, było przekonać niektórych z nich o nieludzkim i zbrodniczym charakterze tego systemu" (s. 99). Przywołuje życzliwość niektórych profesorów okazywaną Polakom, wyróżnia tu zwłaszcza kanonika, latynistę (czyli pokrewnego mu zainteresowaniem) prof. Jana Aarzta i ks. prof. Josefa Marię de Smet`a, późniejszego, bardzo oddanego opiekuna polskich stypendystów oraz zamieszkałych tam rodzin belgijsko-polskich. Daje też przykłady inwigilacji polskich stypendystów przez polskie służby ubeckie. Przekazuje również swoje spostrzeżenia odnośnie dokonującego się wówczas podziału Uniwersytetu Lowańskiego na dwie odrębne uczelnie: flamandzką i frankofońską. W ostatnich zdaniach odnosi się do rzeczywistości religijno-moralnej na Zachodzie.

Kolejny autor wspomnień (*Spotkanie z Belgią*) ks. Mirosław Daniluk SCI, pracownik naukowy Międzywydziałowego Zakładu Leksykograficznego, należy do grona osób, które skorzystały ze stypendium kilka razy. W sumie – jak sam pisze – podczas czterech pobytów spędził w Belgii 13 letnich miesięcy, pracując w bibliotece teologicznej i gromadząc materiały z historii i duchowości instytutów życia konsekrowanego. Po wstępnych informacjach o sobie i celu oraz rodzaju badań, w dalszej części wspomnień opowiada o okolicznościach powstania, powoływanego w tym okresie, uniwersytetu frankofońskiego. Następnie przywołuje osoby, z których życzliwością zetknął się i których pomocy doświadczył. Byli to zarówno Belgowie, jak i Polacy. Jeśli chodzi o osoby narodowości belgijskiej, wielką pomoc okazała mu Anne Marie Storms sekretarka rektora Uniwersytetu oraz – jak pisze – gorliwa katoliczka, pani Marie-Therese Wolfs-Monfils, która samorzutnie organizowała specjalną pomoc dla Polski przeżywającej trudny okres stanu wojennego. Z Polaków przywołuje dwie osoby: sławnego w Belgii okulistę dr. Stanisława Kozanackiego, który zajął się jego dolegliwościami oczu oraz ks. Krzysztofa Pastuszaka, który pracując w belgijskich parafiach (z powodu choroby zrezygnował z pracy misjonarskiej w Afryce i osiadł w Belgii), dodatkowo był też kapelanem polskich stypendystów. Pod ich adresem, a zwłaszcza ks. Krzysztofa, autor kieruje wielokrotnie wiele ciepłych słów. Podobnie zamyka też swoje wspomnienia: „Wszystkim ludziom wielkiego serca, Belgom i Polakom zamieszkałym w Belgii, wymienionym przeze mnie z imienia i bezimiennym, pragnę jeszcze raz po wielu latach wyrazić serdeczną wdzięczność w imieniu własnym i moich Rodaków z Macierzy, za ich życzliwość i bezinteresowną pomoc" (s. 112).

Piotr Paweł Gach, pracownik naukowy Instytutu Geografii Historycznej Kościoła w Polsce, w obszernym tekście (*Belgijscy przyjaciele*) przekazuje swoje spostrzeżenia i doświadczenia z kilkakrotnego pobytu w Belgii (w latach 1975-1989). Omawia przede wszystkim spotkania ze znanymi profesorami z obu katolickich uniwersytetów belgijskich, z którymi nawiązał nie tylko bliższy kontakt naukowy i współpracę, ale z niektórymi zamienił je – tak można rzec – w nić przyjaźni. W kontekście tej współpracy przybliża swoje badania naukowe z zakresu historii i geografii historycznej. Relacjonuje również pobyt uczonych belgijskich w naszym kraju i swoją rolę ich przewodnika, którą pełnił z ramienia środowiska historycznego Uniwersytetu, np. w czasie zwiedzania Krakowa.

Omówiłem w miarę dokładnie wspomnienia czterech stypendystów. Pozostają jeszcze wspomnienia dziesięciu, których nie przywołuję, gdyż po pierwsze to rozbudowałoby zbytnio rozważania, a po drugie – co jest ważniejsze – przywołane już wspomnienia dają wyobrażenie i ogólny pogląd na rodzaje i kierunki kontaktów i współpracy, co było celem rozważań. Dla wzbogacenia jednak i pogłębienia obrazu podam nazwiska pozostałych autorów i tytuły ich wspomnień. Ich charakterystyczne sformułowania posiadają też swoją wymowę, która niewątpliwie uzupełnia nakreślony wcześniej obraz: Jerzy Gałkowski, *Ksiądz Josef de Smet*; Jerzy Jeszke, *Z pobytu w Alma Mater Catholicae Lovaniensis*; ks. Stanisław Kowalczyk, *Moje wspomnienia z pobytu na Uniwersytecie w Leuven*; Jadwiga Kuczyńska, *Leuven – pobyty, wspomnienia*; Tadeusz Malec, *Do Lowanium z polskim słowem*; Henryk Podbielski, *Mój pierwszy pobyt na stypendium naukowym w Louvain 1971/72*; Alfons Pilorz, *Belgique – mon amour*; Maria Barbara Styk, *Moje kontakty naukowe z Belgią*; Maria Wójcik, *Kartka z pobytu w Belgii w 1979 r.*; ks. Edward Walewander, *Znad Innu do Gandawy*.

Nawet bez znajomości treści wspomnień, analizując jedynie same tytuły, można wysnuć kilka spostrzeżeń. Po pierwsze, że niektórzy z owych stypendystów byli (zaznaczałem to już wcześniej) po kilka razy na wyjeździe stypendialnym, następnie, że najbardziej pamiętali i cenili sobie z reguły pierwszy pobyt oraz że wszyscy na ogół odnajdywali lub widzieli w spotykanych osobach ludzi życzliwych, czy wręcz przyjaciół. I wreszcie, że niektórzy trafiali do Belgii nie wprost z Polski, ale z innych ośrodków naukowych. Wszyscy, jak się wydaje, traktowali pobyt stypendialny jako pewnego rodzaju wyróżnienie naukowe, dane im jako szansę do wykorzystania w ich karierze akademickiej.

Jerzy Flaga

O Nagrodzie Edytorskiej Polskiego PEN Clubu z 1981 roku dla *Encyklopedii Katolickiej*

We wtorek 13 marca 2012 roku drukarnię opuścił XVI tom *Encyklopedii Katolickiej*. Zwyczajowo dotarł najpierw do Instytutu Leksykografii (do 2006 roku Międzywydziałowy Zakład Leksykograficzny, zwany również Redakcją Encyklopedii Katolickiej) – miejsca, w którym powstaje ta priorytetowa publikacja Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Owoc swej pracy z radością brali do rąk trudzący się nad nim redaktorzy, mniej lub bardziej wnikliwie mu się przyglądając, wypatrując zredagowanych i autorskich haseł, zwłaszcza tych, nad którymi szczególnie trzeba było się namozolić, by nadać im właściwą treść i formę, do czego zobowiązują wymogi środowiska akademickiego. Na 1454 kolumnach znajdują się 1584 hasła (PORPORA – REPTOWSKI), opracowane przez 480 autorów z licznych naukowych ośrodków krajowych i zagranicznych, które dotrą do czekających na nie (niecierpliwie, cierpliwie, a na pewno z ciekawością i zainteresowaniem) odbiorców i przez nich zostaną poddane ich własnej ocenie. Byłoby dobrze, gdyby ktoś podjął się całościowego bądź częściowego zrecenzowania (omówienia) tomu jak zdarzyło się to w przypadku kilku wcześniejszych. Nie jest to łatwe zadanie, ale w końcowym efekcie zapewne satysfakcjonujące. Myślę, że warto je podjąć z wielu powodów, przede wszystkim dla bogactwa i różnorodności zawartości, a także z szacunku i uznania dla twórców, autorów, redaktorów i czytelników, zwłaszcza tych, którzy z innej perspektywy spoglądają na to ważne i bardzo potrzebne dzieło o wielkim znaczeniu dla kultury narodowej, ogromnie wyczekiwane od samego zarania, od momentu pojawienia się pomysłu jego tworzenia i wydawania.

Za wybitne zasługi dla kultury polskiej

Opublikowany w 1973 roku – Roku Nauki Polskiej – pierwszy tom (A i Ω – BAPTYŚCI) pod redakcją księży – Feliksa Gryglewicza (1909-91) i Romualda Łukaszyka (1930-81) oraz Zygmunta Sułowskiego (1920-95) z zamieszczonymi słowami, napisanymi w Gnieźnie 25 marca 1973 roku ręką prymasa Tysiąclecia Stefana kardynała Wyszyńskiego (1901-81) i z jego błogosławieństwem, został przez wszystkich niezwykle życzliwie przyjęty i zyskał wysokie oceny środowisk opiniotwórczych. W 1975 roku został uhonorowany nagrodą Ośrodka Dokumentacji i Studiów Społecznych. Podobnie było z kolejnymi tomami. Dwa lata po ukazaniu się III tomu (1979 rok; CENZOR – DOBSZEWICZ) pod redakcją księży R. Łukaszyka i F. Gryglewicza oraz Ludomira Bieńkowskiego (1925-87) na ręce rektora KUL o. Mieczysława Alberta Krąpca OP (1921-2008) nadeszło adresowane na Redakcję Naczelną Encyklopedii Katolickiej, a wystosowane 9 października 1981 roku przez Polski Klub Literacki PEN – pismo następującej treści:

„Czcigodny Księże Rektorze,

Miło nam zawiadomić, że Zarząd Polskiego PEN Clubu jako jury dorocznej nagrody edytorskiej PEN postanowił jednogłośnie przyznać w bieżącym roku 1981 tę nagrodę Redakcji Naczelnej „Encyklopedii Katolickiej" za „wybitne zasługi dla kultury polskiej".

Wysokość nagrody wynosi 20 000 złotych.

Wręczenia jej w formie uroczystej – z udziałem gości i prasy – pragnęlibyśmy dokonać w siedzibie Polskiego PEN Clubu w Warszawie w dniu 3 XII 1981 roku o godzinie 18^{00}.

Sekretarz – Władysław Bartoszewski
Prezes –Juliusz Żuławski"

Pomysłodawcą utworzenia prestiżowej Nagrody Edytorskiej PEN Clubu – jedynego tego typu i tej rangi wyróżnienia przyznawanego w Polsce – był ówczesny prezes Polskiego Oddziału PEN Clubu (założony w 1925 roku przez Stefana Żeromskiego), poeta, prozaik, tłumacz poezji anglojęzycznej, członek Stowarzyszenia Pisarzy Polskich Juliusz Żuławski (1910-99). Jak wielu jego kolegów i przyjaciół uważał, „że w tym okresie praca edytorska często była pracą najważniejszą w wielu wypadkach dla kultury polskiej, dla zachowania jej historyczności i dla kontaktu kultury polskiej z kulturą europejską". Przyznawano ją od 1978 roku. W 1979 roku otrzymał ją wybitny historyk literatury i edytor, profesor naszego uniwersytetu Czesław Zgorzelski (1908-96). Od 2011 roku nagroda nosi imię swego twórcy – J. Żuławskiego.

Z kronikarskiego obowiązku podaję pełny skład jury, które zdecydowało o przyznaniu Nagrody Edytorskiej Polskiego PEN Clubu Redakcji Naczelnej Encyklopedii Katolickiej. Stanowił je ówczesny 18-osobowy zarząd stowarzyszenia w składzie: J. Żuławski, Artur Międzyrzecki (1922-96), Jerzy Zagórski (1907-84), Władysław Bartoszewski (urodzony 19 II 1922; jedyny żyjący z tego zacnego grona luminarzy polskiej kultury), Andrzej Szczypiorski (1928-2000), Lech Bądkowski (1920-84), Marian Brandys (1912-98), Andrzej Braun (1923-2008), Władysław Czapliński (1905-81), Karol Estreicher (1906-84), Jerzy Ficowski (1924-2006), Paweł Hertz (1918-2001), Stefan Kisielewski (1911-91), Zygmunt Kubiak (1929-2004), Egon Naganowski (1913-2000), Seweryn Pollak (1907-87), Leszek Prorok (1919-84) i Jan Józef Szczepański (1919-2003).

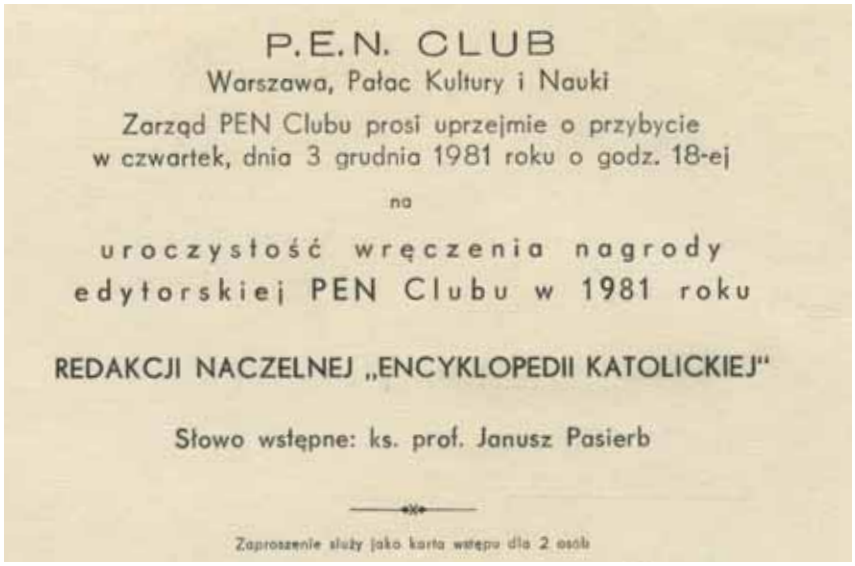

P.E.N. CLUB
Warszawa, Pałac Kultury i Nauki
Zarząd PEN Clubu prosi uprzejmie o przybycie
w czwartek, dnia 3 grudnia 1981 roku o godz. 18-ej
na
uroczystość wręczenia nagrody
edytorskiej PEN Clubu w 1981 roku
REDAKCJI NACZELNEJ „ENCYKLOPEDII KATOLICKIEJ"
Słowo wstępne: ks. prof. Janusz Pasierb
Zaproszenie służy jako karta wstępu dla 2 osób

W odpowiedzi na pismo PEN Clubu rektor o. M. A. Krąpiec 29 października 1981 roku napisał –

„Wielce Szanowny Panie Prezesie,

Rektorat Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Redakcja Encyklopedii Katolickiej z radością przyjęły wiadomość o zaszczytnym wyróżnieniu, jakim jest nagroda przyznana Redakcji tejże Encyklopedii przez Zarząd Polskiego PEN Clubu.

Motywacja *za wybitne zasługi dla kultury polskiej* bardziej jeszcze zobowiązuje Redakcję i cały Zespół naukowy do wysiłku nad utrzymaniem dotychczasowego poziomu opracowań.

Proszę przyjąć wyrazy wdzięczności za pamięć o naszym środowisku.

Na uroczystości tej będę starał się być osobiście wraz z Redakcją Naczelną Encyklopedii.

Korzystając z okazji pragnę złożyć życzenia Polskiemu PEN Clubowi, by Jego niezależna działalność była mocnym ramieniem polskiej kultury.

Łączę dla Państwa wyrazy głębokiego szacunku i wdzięczności

Rektor Ks. Prof. Dr Mieczysław Krąpiec”

Pomnik kultury wzniesiony w niełatwych czasach

Wiadomość o przyznaniu nagrody została entuzjastycznie przyjęta przez zespół redakcyjny. Mocno żałowaliśmy, że nie doczekał jej Ten, który z grona twórców najbardziej na nią zasłużył – zmarły kilka miesięcy wcześniej – 25 czerwca 1981 roku ks. doc. dr hab. Romuald Łukaszyk, pierwszy sekretarz naukowy Redakcji Naczelnej Encyklopedii Katolickiej i kierownik Międzywydziałowego Zakładu Leksykograficznego.

W związku z ograniczoną przez organizatorów liczbą uczestników uroczystości nie wszyscy pracownicy redakcji mogli wziąć w niej udział. Na pewno uczestniczyli w niej: Konrad Bartoszewski (1914-87), Janusz Bazydło, o. Jerzy Florian Duchniewski OFMCap (1932-2011), Krystyna Kuźmak, Franciszek Opiłowski, Helena Joanna Wegner (1922-2004) i Maria Wrzeszcz. Jeśli kogoś pominęłam – przepraszam.

We czwartek, trzeciego grudnia 1981 roku wczesnym popołudniem na dziedzińcu KUL dołączyliśmy do głównych zaproszonych osób: rektora o. Krąpca, ówczesnej redakcji naczelnej – księży F. Gryglewicza i Stanisława Kamińskiego (1919-86) oraz L. Bieńkowskiego, a także ks. Anzelma Weissa. Towarzyszył nam również fotograf Janusz Kolasa (1935-90). Autokarem kulowskim ruszyliśmy do Warszawy, do siedziby PEN Clubu znajdującej się w Pałacu Kultury i Nauki.

W dość dużej sali spostrzegłam kilka znanych mi osób: Andrzeja Łukaszyka, brata zmarłego sekretarza naukowego, Zofię Lewinównę (1921-94; leksykografka; wprowadzała nas w arkana sztuki leksykograficznej) i jej przyjaciółkę Ewę Zuberbier (obie w klapach żakietów miały wpięte znaczki NSZZ „Solidarność”), ks. Henryka Paprockiego (współpracownik Encyklopedii Katolickiej), Wł. Bartoszewskiego i dość duże grono ważnych osobistości. Brakowało wśród nich zaproszonego prof. Aleksandra Gieysztora (1916-99), wybitnego historyka, ogromnie życzliwego KUL-owi i Redakcji Encyklopedii. Na spotkanie z nim bardzo liczył J. Bazydło, o czym do dziś pamięta.

Po ciepłych słowach powitania gospodarz uroczystości prezes Żuławski powiedział – „Nagrodę tę dajemy w PEN Clubie od wielu już lat (...) W tym wypadku nagrodę tę zarząd jako jury zgodnie ze statutem naszym przyznał Komitetowi Redakcji Encyklopedii Katolickiej przy Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Wychodząc z założenia, że w tym okresie była to jedyna praca ciągła, która rzeczywiście mówiła nie tylko zresztą o sprawach katolickich, ale obejmowała kulturę polską bez tych rozmaitych manipulacji i zakazów, które spotykały nasze encyklopedie PWN, o czym wszyscy dobrze wiemy, o czym wielu z nas na własnej skórze to odczuło.

Była to praca cicha, ale szalenie przez lata owocna i rzeczywiście godna najwyższego uznania. O pracy tej będzie mówił ksiądz profesor Janusz Pasierb, nasz członek PEN Clubu, związany zresztą z tym Komitetem Redakcyjnym. Potem spodziewamy się słów księdza rektora Krąpca, który jest przewodniczącym tego Komitetu i księdza dziekana Kamińskiego, bo obaj księża z ramienia tego Komitetu zechcieli do nas przyjechać.

Nagrodę tę wręczam na ręce księdza rektora Krąpca i życzę wszystkiego dobrego, i dalszej pracy tak wspaniałej jak dotąd”.

Po wręczeniu nagrody długą, bardzo pochlebną i piękną laudację na temat *Encyklopedii Katolickiej* wygłosił ksiądz Janusz Stanisław Pasierb (1929-93), znany historyk sztuki, teolog, świetny poeta i eseista. „Encyklopedia Katolicka KUL, nagrodzona przez PEN Club Polski, jest pomnikiem kultury wzniesionym w niełatwych czasach. Napawa to optymizmem. Jest to przede wszystkim pomnik kultury. Encyklopedie były zawsze ważnymi narzędziami uprawy umysłu, edukacji i piśmiennictwa. Prawdy umieszczone w encyklopediach wchodziły do kanonu wykształcenia” – powiedział na początku.

Następnie w sposób niezwykle interesujący omówił wydawnictwa typu encyklopedycznego ukazujące się od czasów najdawniejszych po obecne, obce i polskie. Podkreślił, czym jest dla kultury solidnie, rzetelnie i obiektywnie opracowany zbiór wiedzy encyklopedycznej.

Sporo uwagi poświęcił prehistorii nagrodzonej encyklopedii – „Zamysł jej wydawania powziął był jeszcze w 1946 roku ówczesny wielki kanclerz uczelni, biskup lubelski Stefan Wyszyński. W sytuacji powojennej, po zdziesiątkowaniu środowisk naukowych przez okupanta, był to akt nadziei, tym trudniejszej, że Kościół zaczynał wtedy w Polsce mieć „poważniejsze problemy". Byli wtedy podobno ludzie, którzy liczyli jego przyszłość na kilka najwyżej lat. W najlepszym razie miał to być Kościół stojący na bocznym torze nowej kultury kraju. Choć tyle było spraw pilniejszych i ważniejszych ksiądz biskup Wyszyński chciał czegoś tak ponadczasowego, jak encyklopedia. Stanął po stronie norwidowskiego Lirnika, po stronie wiary, że kultury bronią przede wszystkim – jeśli już nie arcydzieła, to dzieła przynajmniej".

W dalszej części wystąpienia ksiądz Pasierb przypomniał, że w 1948 roku „Episkopat zlecił Uniwersytetowi przygotowanie 24-tomowej *Encyklopedii Katolickiej* o charakterze uniwersalnym; jej koncepcję zmieniono po ukazaniu się *Wielkiej Encyklopedii Powszechnej* PWN w 13 tomach (Warszawa 1962-71). Od 1969 roku nasiliły się prace nad „encyklopedią specjalną, w której czytelnik mógłby znaleźć bardziej szczegółowe dane dotyczące problematyki katolicyzmu, chrześcijaństwa i religii, ujrzeć ją w szerszym kontekście i pogłębionej syntezie teologicznej oraz historycznej, dostrzec związki kulturowe i ideologiczne, wywierające wpływ na mniej lub bardziej doskonałe akomodacje bądź adaptacje treści objawienia religijnego do mentalności odbiorców".

Potem skupił się na omówieniu trzech wydanych już tomów, podkreślając ogrom włożonej w nie pracy zmarłego niedawno księdza Łukaszyka, „nieodżałowanej pamięci pracownika". Zaznaczył również, że „nie sposób tu jednak wyliczyć członków Komitetu Redakcyjnego, kierowników działów, członków zespołów: merytoryczno-leksykograficznego, leksykograficzno-adiustacyjnego i korektorskiego, których praca i zasługi są olbrzymie".

Owocem tej pracy jest struktura *Encyklopedii*, którą mówca tak scharakteryzował – „W działach biblijnych znajdzie czytelnik nie tylko dawne, ale i nowe interpretacje Pisma Świętego. Działy teologiczne, obejmujące teologię historyczną, systematyczną i praktyczną, wykazują istnienie rzeczywistego pluralizmu teologii katolickiej i jej rozlicznych powiązań z filozofią i kulturą; poglądy myślicieli niekatolickich referowane są rzeczowo, nie polemicznie. Analogiczne działy filozoficzne wychodząc od podstaw teorii bytu ukazują związki myśli filozoficznej z teologiczną i problemami światopoglądowymi. Religioznawstwo nie ogranicza się do zagadnień doktryny i kultu związanych z chrystianizmem, lecz obejmuje także te zjawiska w religiach niechrześcijańskich. Ideę tej encyklopedii jako „przeglądu kultury religijnej" najdobitniej może ilustrują działy sztuki i literatury. Obejmują one wiele dziedzin i zjawisk rozpatrując je pod kątem występowania w nich tematów, motywów i treści religijnych."

„Trzy cechy zdają się występować w opracowaniach zawartych w *Encyklopedii Katolickiej* KUL –

1. ujmowanie zagadnień problemowo i w kontekście *szerszym niż religijnie*
2. ujęcie antropologiczne w teologii i filozofii
3. traktowanie zagadnień na sposób ekumeniczny nie tylko w stosunku do poglądów *braci odłączonych* ale wobec *całej rzeczywistości ziemskiej*" – podkreślił mówca.

Zamierzeniem encyklopedystów lubelskich jest, by informacje zawarte w ich pracy mogły wszystkim bez względu na przekonania, „przynieść ogólną korzyść w rozumieniu wartości kulturowych ideologicznie przeciwstawnych, jak i w kształtowaniu światopoglądu religijnego" – zaznaczył, jak również i to, że specyfikę encyklopedii stanowi jej polskość, wyrażająca się w objętości haseł związanych z kulturą religijną naszego kraju. Uwzględniając fakt, jak wielką rolę w publikowaniu encyklopedii odgrywa Zjednoczenie Polskie Rzymsko-Katolickie w Stanach Zjednoczonych dostrzeżemy, że urasta ona do rangi pomnika jedności całej kultury polskiej.

Uzasadniając nagrodzenie encyklopedii, „która chce informować i której ideał obiektywizmu jest najdroższy", ksiądz Pasierb na pierwszym miejscu postawił rzetelność i uczciwość informacji naukowej. Kontynuując ten wątek, mówił: „Nagradzamy także pracę żmudną, niewidoczną setek ludzi – przede wszystkim redaktorów. Nagradzamy również ich upór i wytrwałość. Nagradzamy żyjących i zmarłych pracowników tego wydawnictwa, którzy nie doczekali się nawet wydania pierwszego tomu. Nagradzamy tych, co nie załamywali się i nie dali za wygraną w latach 1946-1973, nagradzamy ich za czas, w którym nie ukazał się drukiem żaden ślad ich pracy".

Powiedział więcej – „Imieniem kultury polski PEN Club wyraża swą nagrodą zaufanie do tego wydawnictwa, zaufanie, o którym pisał w swej przedmowie zmarły Prymas Kardynał Stefan Wyszyński. Nazwał wtedy Katolicki Uniwersytet Lubelski dłużnikiem społeczeństwa, które go utrzymuje. Użył nawet określenia: *restytucja społeczna*.

Zdaniem mówcy – wydane trzy tomy dają podstawę do oceny „zamysłu i znaczenia tego przedsięwzięcia dla kultury polskiej. I to już my, czytelnicy, zaczynamy się czuć dłużnikami tej Uczelni, tej Redakcji, tej Encyklopedii. Budzi ona już nie tylko nadzieję, ale i zaufanie, a ci, co ją tworzą, zasługują na wdzięczność. Jej wyrazem jest ta nagroda" – zakończył swe przemówienie ksiądz Janusz Stanisław Pasierb, autor dwóch ważnych haseł w *Encyklopedii Katolickiej* – *Cranach Lucas Starszy* i *Drzwi Gnieźnieńskie*. Szkoda, że w dość obszernym haśle mu poświęconym (tom XIV kolumny 1429-1431) nie ma informacji o tym jego wystąpieniu, a zostało ono opublikowane w 22 numerze „Tygodnika Powszechnego" z 30 maja 1982 roku. Pamięci i wdzięczności nigdy za wiele!!!

W poczuciu współodpowiedzialności za kształt naszej kutury narodowej

Za przyznaną nagrodę i wysoką ocenę dzieła, które dopiero po 30 latach usilnych zabiegów i starań mogło ujrzeć światło dzienne, podziękował rektor KUL o. prof. Mieczysław Krąpiec. Przypomniał, że „fakt publikowania *Encyklopedii Katolickiej* wiąże się szczególnie z osobą ś.p. Stefana kardynała Wyszyńskiego [zmarł kilka miesięcy wcześniej – 28 maja 1981 roku M.W.], który był inspiratorem i opiekunem tejże *Encyklopedii*. On widział potrzebę takiego dzieła w warunkach społeczno-ustrojowych Polski powojennej, tak bardzo osłabionej przez różne wymiary okupacji. Ogólne osłabienie sił twórczych spowodowane wojną zamieniło się w zagrożenie suwerennego kulturowego życia narodu. Przeżywaliśmy bowiem (...) zorganizowane próby wykorzenienia istotnych wątków naszej narodowej kultury", zwłaszcza jej nurtu religijnego. Chciano wmówić ludziom, że religia jest sprzeczna nie tylko z nauką, ale kulturą w ogóle. Religia stała u podstaw tożsamości narodu polskiego i nie odłączyła się od jego porządku humanistycznego, osobowego. Nie odłączyła się też w Polsce idea wolności od religii, lecz zespoliła się z nią organicznie, czego dowiodły lata II wojny światowej i jej następstwa, które umocniły więź narodu polskiego z Kościołem.

„Najlepszym sposobem społecznego uświadomienia sobie wartości chrześcijańskiej kultury, a zwłaszcza jej polskiej specyfiki integrującej wszystkie wątki kulturowe, jest encyklopedyczne pokazanie całemu społeczeństwu jak w rozmaitych dziedzinach ludzkiego życia momenty religijne formowały działanie indywidualne i społeczne człowieka. I to jest wyraźnie zamierzonym i – w miarę możliwości – realizowanym celem *Encyklopedii Katolickiej*. Jest to w okresie polskiego *sacrum millennium* jakby zbiorowy *rachunek sumienia* nad tym kim byliśmy i kim jesteśmy i jak widzimy sprawy ludzkie – my jako chrześcijanie-Polacy" – podkreślił Ksiądz Rektor.

Za organizowanie i prowadzenie pracy nad *Encyklopedią* na możliwie wysokim poziomie akademickim odpowiedzialny jest Katolicki Uniwersytet Lubelski. I choć jest to praca trudna, wymagająca od pracowników nauki i kultury dużego wysiłku i poświęcenia, to wiemy dobrze, że nikt poza KUL-em jej nie wykona. Dlatego „wszyscy musimy wspólnie rozpoczęte dzieło prowadzić w poczuciu współodpowiedzialności za kształt naszej kultury narodowej", a zobowiązuje nas do tego przyznana nagroda PEN Clubu, która „jest dla nas i zaszczytna i zobowiązująca. Publiczne uznanie tak wysokiego autorytetu literackiego dla *Encyklopedii Katolickiej* otwiera dla niej wszystkie drzwi placówek kulturalnych i zjednuje życzliwość serc naszej inteligencji. Budzi naszą wdzięczność za docenienie ogromu prac, który podjęliśmy (...). Zarazem przyznana nagroda zobowiązuje nas do kontynuowania podjętych prac z takim poświęceniem, jakie okazali nasi drodzy zmarli kierownicy *Encyklopedii*, nieodżałowany tytan pracy, do końca oddany sprawom encyklopedii ksiądz docent Romuald Łukaszyk oraz jego poprzednicy". W tym miejscu ojciec Krąpiec przywołał na pamięć uczestniczących w pracach nad przygotowaniem *Encyklopedii Katolickiej* księży profesorów: Władysława Krześniaka (1914-57) teologa, moralisty, Eugeniusza Dąbrowskiego (1901-70) biblisty i Jana Nowickiego (1894-1973), kanonisty.

Za to zaszczytne wyróżnienie podziękował również ówczesny członek Redakcji Naczelnej – ks. prof. Stanisław Kamiński. Gratulacje na ręce księdza rektora złożyli m.in. sekretarz Zarządu PEN Clubu Wł. Bartoszewski, a także znani pisarze i poeci: J. Zagórski, P. Hertz, A. Międzyrzecki i L. Prorok.

My wszyscy z niego

Dobiegła końca podniosła uroczystość, która zgromadziła wielu przyjaciół i sympatyków KUL z Warszawy oraz wybitnych przedstawicieli świata kultury i literatury. Opuszczając Pałac Kultury i Nauki cieszyłam się z tego, że tak dużo dobrych i ważkich słów padło pod adresem dzieła i jego twórców, zarazem zobowiązujących do jeszcze bardziej wytężonej pracy nad jego kontynuacją i jakością. Podobnie jak cały ówczesny zespół redakcyjny, zdawałam sobie sprawę z tego, że po przedwczesnej śmierci księdza Łukaszyka – „nieodżałowanej pamięci pracownika", „nieodżałowanego tytana pracy, do końca oddanego sprawom *Encyklopedii*" – jak go określono, nie będzie to łatwe. Choć minęło zaledwie kilka miesięcy bez niego, dotkliwie odczuwało się brak jego zaraźliwego zapału, entuzjazmu (żaden z następnych sekretarzy nie potrafił tak się cieszyć z dobrze napisanego, bądź zredagowanego hasła; piszę o tym dlatego, gdyż pracowałam ze wszystkimi), zachęty, mobilizacji, trafnych, precyzyjnych uwag na marginesach haseł, a także króciutkich zdań, dopowiadanych głośno, z uśmiechem, szczerym, autentycznym podziwem i wdzięcznością, zwłaszcza wtedy, gdy znalazło się coś – jego zdaniem – istotnego, co powinno być uwzględnione – w rodzaju, cytuję: *Jak dobrze, że Pan (Pani) to znalazł(a)! Gdzie też Pan (Pani) to znalazł(a)? Ale byśmy wyglądali, gdybyśmy tego nie napisali!*

Do ostatnich chwil przed opuszczeniem drukarni przy każdym kolejnym tomie dbał, by całość była jak najlepsza. Coś jeszcze dopisywał, nanosił, poprawiał, uściślał, precyzował, eliminował błędy, potknięcia, literówki. Należy pamiętać, że nie było komputerów, Internetu. *Encyklopedię* drukowało „Pallottinum" w Poznaniu, a oprawiała Introligatornia „Znaki Czasu" w Warszawie. Jedyny szybki kontakt – to telefon do ks. Stefana Duszy SAC, bezpośrednio odpowiedzialnego za druk, za udoskonalanie maszyn drukarskich, za sprowadzanie

z zagranicy kolejnych znaków diakrytycznych, potrzebnych zwłaszcza do bibliografii w językach obcych.

Ksiądz Łukaszyk wszystko błyskawicznie ogarniał swoją bogatą, wszechstronną wiedzą, zdumiewającą znajomością wielu dziedzin nauki, leksykografii, edytorstwa, języków obcych, nieprzeciętnym intelektem, erudycją, intuicją, przewidywalnością, fenomenalną pamięcią, wyczuciem i wyobraźnią. Starał się też znaleźć kompetentnych autorów. Nie wszyscy jednak w terminie dostarczali hasła, szczególnie te obszerne, wieloaspektowe. Trzeba było wypracować ich struktury (przecież nikt dotąd się z tym nie zmierzył; nie było się na czym wzorować; nie można było sięgnąć po jeden, drugi, piąty, dziesiąty tom i wyszukać podobne hasło; przecież ich nie było!!!; te tomy trzeba było napisać, zredagować i wydać!!!), sporządzić listy haseł (uważał to za najważniejsze przedsięwzięcie autorskie) według wypracowanych i przedyskutowanych z redaktorami działów określonych kryteriów, tworzyć, uzupełniać i doskonalić bazy danych, walczyć z cenzurą, zabiegać o pieniądze na papier i sam papier na druk, na obwoluty, dobre, mocne nici do zszycia, płótno na okładki, maszyny do pisania (kilku wyraźnie piszących redaktorów długo oddawało ręcznie napisane hasła, co można sprawdzić w egzemplarzach archiwalnych), zdobywać pieniądze na gromadzenie i uzupełnianie księgozbioru podręcznego, zwłaszcza na zakup słowników i encyklopedii, starać się o zwiększenie nakładu *Encyklopedii Katolickiej* (12 tys. egzemplarzy wtedy to było stanowczo za mało; dopiero od V tomu udało się wywalczyć 35 tys. egzemplarzy), opracować strukturę zakładu i jego statut, zatrudniać pracowników, uczyć ich zasad leksykografii, kompletować zespół, który

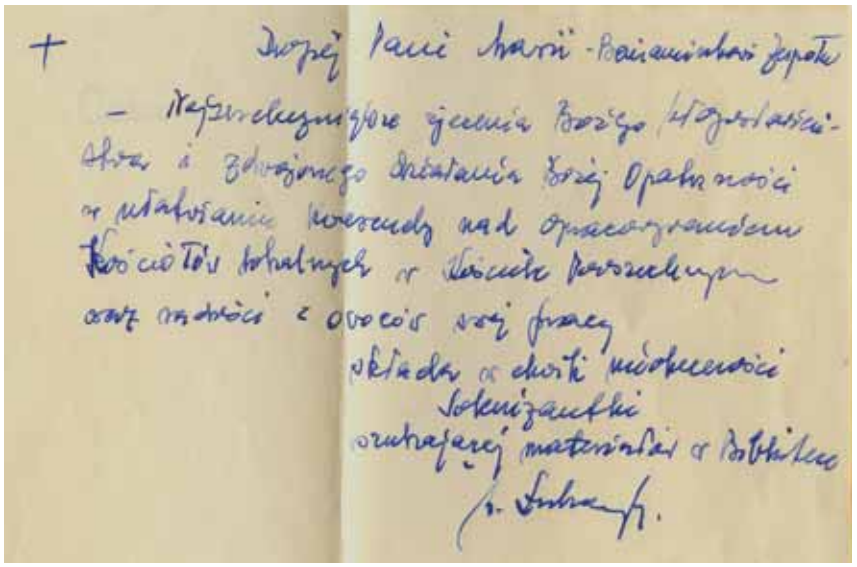

on sam często nazywał rodziną leksykograficzną. Ogromnie mu na tym zależało, by tak było.

Ksiądz Łukaszyk lubił być zapraszany na rodzinne uroczystości, śluby, wesela. Pomagał znaleźć mieszkanie, niejednego wspomógł własnym groszem. Cieszył się każdym przychodzącym na świat redakcyjnym dzieckiem. Pamiętał o imieninach pracowników. Jak relikwię przechowuję odręcznie napisane przez niego na zwyczajnej kartce papieru życzenia imieninowe w pierwszym roku mojej pracy (2 VII 1973; sic!). Potrafił i chciał sprawiać drobne przyjemności. „Dziękując za modlitwy i bukiet redakcyjnych róż [kochał kwiaty: M.W.]" zaprosił nas wszystkich na wspaniałe przyjęcie po kolokwium habilitacyjnym. My z kolei urządziliśmy mu piękną uroczystość 25-lecia kapłaństwa w redakcyjnych podwojach. Każdemu z osobna podziękował za udział w niej i podarował podpisane przez siebie kolorowe zdjęcie (wtedy były rzadkością).

Wysyłał nas na wykłady, sympozja. Starał się o zagraniczne stypendia. W zakładzie organizował lektoraty języków obcych (jeszcze do niedawna świadczyła o tym tablica) i wycieczki po kraju do ciekawych miejsc z niezapomnianymi do dziś wypadami turystycznymi w Bieszczady (Połonina Wetlińska) i Pieniny (Wąwóz Homole). Mobilizował, wręcz zmuszał do ustawicznego pogłębiania wiedzy.

Ksiądz Łukaszyk dobrze wiedział, że leksykografia jest wielką sztuką, której zdobycie wymaga zdolności, wiedzy, predyspozycji naukowych, rygorystycznego, umiejętnego stosowania zasad, systematycznego ich doskonalenia i ... dobrej pamięci. Znał nas, wiedział, na ile kogo stać i czego od każdego mógł oczekiwać. Szanował cały zespół – a zwłaszcza tych najstarszych, najbardziej doświadczonych, bardzo liczył się z ich zdaniem – był z niego dumny. Bolało go, gdy z różnych powodów odchodzili świetni, wykształceni, charyzmatyczni redaktorzy.

Służył *Encyklopedii* wiernie niemal do ostatniego tchnienia. Przygotował autorsko 62 hasła, w tym fundamentalne dla całego dzieła hasło *Encyklopedia*. Takim go pamiętam i za Zygmuntem Krasińskim dodaję – „My wszyscy z Niego", aktualne do dziś i do końca ostatniego tomu.

***

Natłok rozmaitych myśli towarzyszył mi przy opuszczaniu siedziby PEN Clubu i ponurego, nieoświetlonego gmaszyska Pałacu Kultury i Nauki. Za masywnymi drzwiami czaiła się brutalna rzeczywistość – smutny, ciemny, gęsty, mglisty, grudniowy wieczór i mroczna atmosfera ostatnich wydarzeń w kraju, nie zwiastująca niczego dobrego i jak się wkrótce okazało kończąca szesnastomiesięczny, wielki, radosny, karnawał polskiej „Solidarności", nadziei milionów rodaków na zmiany w Ojczyźnie.

W głowie mieszała się na przemian radość z otrzymanej nagrody i niepewność jutra. Późno wróciliśmy do domu. Krótki sen, przyjście do pracy, opowiedzenie tym, którzy nie byli w Warszawie o wczorajszym zdarzeniu, chwila radości, dumy i satysfakcji, i ponowne zderzenie z rzeczywistością. Wszak na KUL-u również strajkowali studenci. Swój protest zakończyli we czwartek 10 grudnia późnym popołudniem, a w niedzielę rano 13 grudnia 1981 roku generał Wojciech Jaruzelski ogłosił wprowadzenie stanu wojennego. Kilka godzin wcześniej internowano Janusza Bazydłę. Wrócił po roku nieobecności. Przychodziliśmy do Redakcji, usiłowaliśmy kontynuować zaawansowane prace nad czwartym tomem, ale nie było łatwo. Wydaliśmy go na wiosnę 1983 roku.

Zorganizowaliśmy wyjazd do Watykanu i podczas specjalnej audiencji w niedzielny wieczór 23 października tego roku osobiście wręczyliśmy Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II [trzy pierwsze tomy papieżowi Pawłowi VI przekazali kardynałowie Stefan Wyszyński i Karol Wojtyła: M.W.]. Było to – moim zdaniem – największe i najwspanialsze wydarzenie w dziejach zakładu (instytutu). Po dwóch latach przyszła następna nagroda, przyznana przez Fundację imienia Jana Pawła II za „doniosły wkład w systematyczną prezentację kultury chrześcijańskiej, niezwykle sumienne dzieło edytorskie oraz bardzo cenną inicjatywę wydawniczą".

Praca nad piątym tomem trwała długo. Ukazał się dopiero w 1989 roku, ale za to w zwiększonym nakładzie 35 tys. egzemplarzy! Przez dłuższy czas tłum kłębił się przed drewnianym barakiem przy Alejach Racławickich, by zdobyć talon subskrypcyjny, uprawniający do zakupu *Encyklopedii*. Nad przygotowaniem i wydaniem V tomu zaciążył kolejny cios: długa, ciężka choroba i śmierć ks. prof. Stanisława Kamińskiego – zmarł 21 marca 1986 roku za granicą we Fryburgu Bryzgowijskim. Rok później (27 V 1987) zmarł także prof. Ludomir Bieńkowski. W tymże 1987 roku, 21 kwietnia na wieczną wartę odszedł również nasz kochany Pan Doktor Konrad Bartoszewski.

Wielu myślało, a nawet i głośno mówiło, że to już chyba koniec *Encyklopedii*. Nikogo by to specjalnie nie zdziwiło. Przy tylu trudnościach dałoby się jakoś wytłumaczyć zaprzestanie wydawania *Encyklopedii* i chyba przyjęto by to ze zrozumieniem. Ona jednak, choć obolała, okaleczona, poobijana nie dała się zepchnąć ze sceny, a właściwie z biurek redakcyjnych. Nie pozwolili na to silni orędownicy w niebie oraz redakcyjny zespół – zwyczajny, niezwyczajny, a może nadzwyczajny, zahartowany w trudnościach i przeciwnościach losu.

Dzięki podjętym w końcu 2008 roku przez rektora ks. Stanisława Wilka SDB decyzjom *Encyklopedia* nabrała rozpędu. Jestem przekonana, że jej ostatni, dwudziesty tom ukaże się w połowie 2014 roku, tak jak to zostało zaplanowane. Stronę finansową gwarantuje dotacja na „dokończenie edycji dwudziestotomowej *Encyklopedii Katolickiej*" w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki". Wszystkich zapewne cieszy szybsze publikowanie tomów.

Nikt nie zwolnił nas z dbałości o jak najlepszą stronę merytoryczną i edytorską dzieła, wysoce ocenionego i nagrodzonego przed ponad trzydziestoma laty. Nie wolno nam zawieść pokładanych nadziei i zaufania Prymasa Tysiąclecia, a także wszystkich osób, związanych w jakikolwiek sposób z dziełem. W tym miejscu wymienię jedno nazwisko – Władysława Bartoszewskiego, jedynego żyjącego członka jury polskiego PEN Clubu, któremu w pewnej mierze zawdzięczamy tę zaszczytną nagrodę. Dziewięćdziesięcioletni już – żołnierz Armii Krajowej, działacz Polskiego Państwa Podziemnego, więzień polityczny PRL, publicysta, autor kilkudziesięciu książek, współpracownik Radia Wolna Europa, internowany w stanie wojennym, nauczyciel akademicki, społecznik, polityk, dyplomata, minister spraw zagranicznych, sekretarz w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów – był od 1969 roku członkiem polskiego PEN Clubu, w latach 1972-83 jego sekretarzem, od 1995 wiceprezesem, 2001-10 prezesem, a następnie honorowym prezesem. W latach 1973-85 na KUL-u wykładał najnowszą historię Polski, historię walki o niepodległość Polski. Dzięki niemu nasz uniwersytet był jedyną polską uczelnią z wykładami na temat dziejów Polskiego Państwa Podziemnego.

Podczas uroczystości nadania Władysławowi Bartoszewskiemu honorowego doktoratu KUL, 29 stycznia 2008 r., wobec licznie zgromadzonej publiczności w auli uniwersyteckiej, w niezwykle ciekawym, barwnym wystąpieniu laureata znalazło się wspomnienie faktu, podkreślającego fenomen KUL-u, zawarte w jego wykładzie pt. *Katolicki Uniwersytet Lubelski*, wygłoszonym podczas odbywającego się w dniach 24-26 lutego 1984 r. sympozjum w Katholische Akademie w Monachium. Powiedział wówczas m.in. – „Należy do osobliwości życia kulturalnego w Polskiej Republice Ludowej, że *Encyklopedia Katolicka* została przez polski PEN Club wyróżniona w 1981 roku nagrodą. Jest to nagroda, której przyznanie podejmuje się jednomyślnie, z uzasadnieniem wyjątkowości tego dzieła dla polskiej kultury i nauki. I zadałem pytanie: czy można sobie w tej chwili wyobrazić podobną sytuację pomiędzy tutejszym PEN Clubem niemieckim i na przykład Katolickim Uniwersytetem w Eichstätt. Była to ironia, ponieważ PEN Club niemiecki był skrajnie lewicowy, a uniwersytet katolicki w Eichstätt jak najdalszy od tego, raczej konserwatywny (...) Mówię o tym dlatego, że to też był mój KUL. Mój KUL widziany z daleka. Mój KUL widziany z obczyzny, gdzie się wcale nie przestawałem czuć członkiem jego ciała akademickiego".

Mimo upływu ponad trzydziestu lat od tamtej nagrody żadna książka ani żaden pracownik z KUL-u nie zostali ponownie uhonorowani tym zaszczytnym wyróżnieniem edytorskim polskiego PEN Clubu. Tym bardziej należy o nim pamiętać. Kolejno wydawane tomy *Encyklopedii Katolickiej* dowodzą, że dzieło to zasłużyło na nie, a także chlubnie wpisuje się w bogate dzieje i tradycję naukowego edytorstwa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, uniwersytetu, który duży nacisk kładzie na rozwój i podtrzymywanie kultury chrześcijańskiej. Z wielkim uznaniem o pracy wydawniczej KUL wyrażał się goszczący w dniach 9-11 maja 1978 roku w naszej Alma Mater rektor Uniwersytetu Laterańskiego ksiądz profesor Franco Biffi. Stwierdził, że chciałby być rektorem uniwersytetu, który swój wkład w rozwój kultury chrześcijańskiej mógłby dokumentować wydawaniem *Encyklopedii Katolickiej*. Pamiętajmy, to zobowiązuje!!!

Maria Wrzeszcz

Sukcesy sportowe studentów KUL

w roku akademickim 2011/2012

Akademickie Mistrzostwa Polski

W roku akademickim 2011/2012 w punktacji generalnej KUL zajął 27 miejsce spośród 151 uczelni wyższych biorących udział w rozgrywkach. W typach uniwersytety uplasowaliśmy się na 11 pozycji. Zdobyliśmy łącznie 14 medali indywidualnych i drużynowych.

Trójbój siłowy

Sekcja trójboju siłowego mężczyzn na zawodach w trójboju siłowym klasycznym, rozegranych w dniach 27-29 kwietnia w Poznaniu, zdobyła 7 medali.
Trenerem sekcji jest mgr Sebastian Winiarski.
Medale indywidualne zdobyli:
Piotr Nowicki (mediteranistyka)
I miejsce i złoty medal w klasyfikacji generalnej w kat. wag. 59;
I miejsce i złoty medal w typach Uniwersytety w kat. wag. 59;
Patryk Kozłowski (WZPiNoG, prawo)
III miejsce i brązowy medal w klasyfikacji generalnej w kat. wag. 105;
II miejsce i srebrny medal w typach Uniwersytety w kat. wag. 105
Wojciech Pieczaba (WZPiNoG, prawo)
II miejsce i srebrny medal w typach Uniwersytety w kat. wag. 120;
Andrzej Miśkiewicz (WZPiNoG, prawo)
III miejsce i brązowy medal w typach Uniwersytety w kat. wag. +120
Medal drużynowy:
II miejsce i srebrny medal w typach uniwersytety

Judo

Zawodnik sekcji judo – **Paweł Wójcik** (pedagogika), po bardzo dobrym występie w rozgrywkach strefowych, uzyskał awans do finału, który rozegrany został w dniach 20-21 kwietnia w Bytomiu. Wywalczył tam II miejsce i srebrny medal w typach Uniwersytety.
Trenerem sekcji jest mgr Rafał Poniewozik.

Maraton

Trzy medale zdobyła sekcja lekkiej atletyki, której studenci wystartowali w rozgrywkach o Puchar Zarządu Głównego AZS w maratonie, zaliczanego do klasyfikacji Akademickich Mistrzostw Polski w maratonie. Zawody odbyły się 3 maja, jak co roku w Katowicach.
Medale indywidualne zdobyli:
Paweł Szabat (WZPiNoG, prawo)
I miejsce i złoty medal
Paweł Antoń (administracja)
II miejsce i srebrny medal

Medal drużynowy: I miejsce i złoty medal
Trenerem sekcji jest mgr Barbara Pudło.

Tenis stołowy

Drużyna kobieca sekcji tenisa stołowego KUL, po rozgrywkach strefowych, pewnie pokonała rywalki i weszła do finału Akademickich Mistrzostw Polski w tenisie stołowym, które rozegrane zostały w dniach 14-16 kwietnia we Wrocławiu. Tam prowadzona przez mgr. Wiesława Dzięcioła drużyna zdobyła 2 medale:
III miejsce i brązowy medal w klasyfikacji generalnej
I miejsce i złoty medal w typach Uniwersytety
Drużynę w składzie: **Marta Smętek** (pedagogika), **Wiktoria Kamińska** (ekonomia), **Kamila Maruszczak** (filozofia przyrody nieożywionej) i **Eliza Lewoszewska** (filologia angielska) po medale poprowadziła **Renata Gumula** (pedagogika) – kapitan.

Aerobik sportowy

Znakomicie spisała się zawodniczka sekcji aerobiku sportowego **Izabela Fabian** (psychologia), która na zawodach rozegranych we Wrocławiu w dniach 12-15 kwietnia zajęła II miejsce i zdobyła srebrny medal w typach Uniwersytety. Jest to pierwszy medal Mistrzostw Polski w historii sekcji. Warto nadmienić, że na terenie województwa lubelskiego tylko KUL prowadzi sekcję aerobiku sportowego.
Trenerem sekcji jest mgr Joanna Kubińska. W II semestrze roku akademickiego 2011/2012 zastępowała ją mgr Agata Bujak.

Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego

W roku akademickim 2011/2012 studenci AZS KUL dzielnie rywalizowali o miejsce na podium w końcowej klasyfikacji Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego, największej studenckiej imprezy sportowej w naszym regionie. Tegoroczne rozgrywki nasi studenci zakończyli na IV miejscu w klasyfikacji generalnej. Do rozgrywek zgłoszonych zostało 18 uczelni z terenu województwa lubelskiego.

Udział studentów KUL w imprezach ogólnopolskich i wojewódzkich

Piłka nożna halowa

Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej zajęło II miejsce i zdobyło srebrny medal podczas rozegranych 24 marca w Biłgoraju IV Mistrzostw Polski Wyższych Seminariów Duchownych w Piłce Nożnej.
Skład drużyny: **dn Krzysztof Sosnowski, dn Maciej Banach, dn Łukasz Malec, Łukasz Młodziński, Kamil Boć, Łukasz Krzemiendak, Daniel Litwin, Michał Efner.**
Trenerem i opiekunem sekcji jest mgr Stanisław Lis.

Koszykówka

Podczas rozegranych 28 kwietnia w Gdańsku III Mistrzostwach Polski Seminariów Diecezjalnych i Zakonnych w koszykówce – Metropolitalne Seminarium Duchowne Diecezji Lubelskiej zajęło III miejsce zdobywając brązowy medal.
Drużyna wystąpiła w składzie: **dn Paweł Zdybel, dn Grzegorz Krupa, dn Paweł Berezka, Tadeusz Fac, Piotr Mazurek, Michał Guz, Paweł Gołofit, Franciszek Wróbel, Sebastian Kostecki, Dawid Gołąb, Remigiusz Widz.**
Trenerem sekcji jest mgr Stanisław Lis.

Chód sportowy

III miejsce i brązowy medal w chodzie sportowym wywalczyła **Monika Nawrocka** (zarządzanie), na rozegranych w Zaniemyślu 21 kwietnia Młodzieżowych Mistrzostwach Polski.

Nordic Walking

I miejsce i złoty medal, w kategorii K18-29 na dystansie 5 km, na IV Mistrzostwach Polski Nordic Walking przypadł **Darii Gwiazdowskiej** (prawo) na zawodach w Polanicy Zdroju 5 maja.

Bieg po schodach

Daria Gwiazdowska (prawo) zajęła III miejsce w kat. 20 i zdobyła brązowy medal na *Mistrzostwach Polski w Biegu po Schodach* jakie odbyły się 27 listopada 2011 r. w Katowicach. Schodów do pokonania było aż 702, a meta znajdowała się na 30. piętrze katowickiego wieżowca Altus.

Karate

12 maja w Warszawie odbył się Akademicki Puchar Polski Karate Shorin-Ryu. Student KUL – **Maciej Moczydłowski** (socjologia) zajął I miejsce i zdobył złoty medal w konkurencji shuyo waza kumite. Trenerem sekcji jest mgr Marcin Frelich.

Taekwondo

8 października 2011 r. w Krynicy Zdroju odbyły się XIV Międzynarodowe Mistrzostwa Małopolski w Taekwondo Olimpijskim. Studentka KUL **– Agata Gołębiowska** (filozofia przyrody ożywionej) zajęła tam III miejsce zdobywając brązowy medal.

Kierownik Studium WF i Sportu KUL
Stanisław Lis

W poszczególnych dyscyplinach drużyny AZS KUL uplasowały się na następujących pozycjach:

Dyscyplina	Miejsce	Trener
Badminton kobiet i mężczyzn		
turniej drużynowy	V	
turniej indywidualny kobiet	I	
turniej indywidualny mężczyzn	IV	Tomasz Kamiński
Biegi przełajowe kobiet i mężczyzn		
klasyfikacja drużynowa kobiet	III	
klasyfikacja mężczyzn	IV	mgr Barbara Pudło
Brydż sportowy	III	mgr Zbigniew Pyda
Ergometr wioślarski		
klasyfikacja drużynowa kobiet	IV	
klasyfikacja drużynowa mężczyzn	IV	mgr Sebastian Winiarski
Futsal kobiet	V	mgr Jerzy Dumbal
Futsal mężczyzn (awans do ½ finału AMP)	IV	mgr Jerzy Wyroślak
Judo kobiet i mężczyzn		
klasyfikacja drużynowa kobiet	V	
klasyfikacji drużynowa mężczyzn	III	mgr Rafał Poniewozik
Koszykówka kobiet	III	mgr Arkadiusz Czarnecki
Koszykówka mężczyzn	IV	mgr Wojciech Paszek
Lekka atletyka kobiet i mężczyzn		
klasyfikacja drużynowa kobiet	|	
klasyfikacja drużynowa mężczyzn	III	mgr Barbara Pudło
Narciarstwo alpejskie kobiet i mężczyzn		
	VII	mgr Krzysztof Sagan
Piłka nożna mężczyzn	IV	mgr Jerzy Wyroślak
Piłka ręczna kobiet i mężczyzn		
końcowa klasyfikacja kobiet	III	
końcowa klasyfikacja mężczyzn	V	mgr Piotr Pietroń

Dyscyplina	Miejsce	Trener
Pływanie kobiet	VI	mgr Iwona Szyłejko
Pływanie mężczyzn	V	mgr Krzysztof Sagan
Siatkówka kobiet	V	mgr Małgorzata Januszewicz
Siatkówka mężczyzn	V	mgr Piotr Olejarnik
Siatkówka plażowa kobiet i mężczyzn		
drużyna kobiet	II	mgr Małgorzatę Januszewicz
drużyna mężczyzn	III	mgr Piotr Olejarnik
Snowboard mężczyzn	III	mgr Krzysztof Sagan
Streetbasket kobiet i mężczyzn		
końcowa klasyfikacja kobiet	II	mgr Arkadiusz Czarnecki
końcowa klasyfikacja mężczyzn	III	mgr Wojciech Paszek
Szachy kobiet i mężczyzn		
turniej indywidualny (po 2 rundach)		
turniej drużynowy (po 2 rundach)	I III	mgr Zbigniew Pyda
Tenis stołowy kobiet i mężczyzn		
turniej drużynowy kobiet (po 2 rundach)		
turniej drużynowy mężczyzn		
turniej indywidualny kobiet (po 2 rundach)	I III	
turniej indywidualny mężczyzn	I IV	mgr Wiesław Dzięcioł
Tenis ziemny kobiet i mężczyzn		
klasyfikacja drużynowa kobiet	III	
klasyfikacja drużynowa mężczyzn	III	mgr Jarosław Dobosz
Trójbój siłowy mężczyzn	II	mgr Sebastian Winiarski
Wspinaczka sportowa kobiet i mężczyzn		
klasyfikacja drużynowa kobiet	II	
klasyfikacja drużynowa mężczyzn	V	inż. Monika Prokopiuk

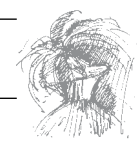

Wyniki konkursów naukowych

30 maja Koordynatorzy Dyscyplin Narodowego Centrum Nauki przedstawili listy rankingowe projektów badawczych zakwalifikowanych do finansowania. Z KUL-u w ramach projektu OPUS 2 (na finansowanie projektów badawczych, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów) dofinansowany został projekt „Targum Neofiti 1 do Księgi Rodzaju. Przekład i opracowanie krytyczne" pod kierownictwem ks. dr. hab. Mirosława Wróbla.

W projekcie PRELUDIUM 2 (na finansowanie projektów badawczych, realizowanych przez osoby rozpoczynające karierę naukową nieposiadające stopnia naukowego doktora) dofinansowanie otrzymał mgr Michał Krawczyk z Wydziału Teologii na projekt pt. „Rola Kościoła w porządkowaniu życia społecznego w Cesarstwie Rzymskim w świetle epistolografii łacińskiej przełomu IV i V wieku (formacja formatorów)" oraz mgr Dariusz Zapała z Wydziału Nauk Społecznych – „Wpływ wybranych własności treningu neurofeedback na efektywność kontroli fal sensomotorycznych w interfejsach mózg – komputer (BCI)". W konkursie SONATA 2 (na finansowanie projektów badawczych, mających na celu stworzenie unikatowego warsztatu naukowego lub powołanie nowego zespołu naukowego, realizowanych przez osoby rozpoczynające karierę naukową posiadające stopień naukowy doktora) dofinansowany został projekt „Łacińska poezja biblijna na Śląsku w XVI i XVII wieku" dr Angeliki Modlińskiej-Piekarz z Wydziału Nauk Humanistycznych.

Kalendarium

1 czerwca

podpisana została umowa pomiędzy Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II a Instytutem Badań Edukacyjnych w Warszawie o rozpoczęciu badań edukacyjnych (ilościowych i jakościowych), dotyczących funkcjonowania w praktyce szkolnej nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie języka polskiego na III etapie edukacyjnym (gimnazjum) oraz rozwijania narzędzi wspierających wdrażanie podstawy programowej. Badaniem objętych zostanie pięć województw: mazowieckie, lubelskie, świętokrzyskie, podkarpackie, małopolskie – w sumie około 60 szkół, 5 tys. uczniów, 5 tys. rodziców, 200 polonistów, 60 dyrektorów szkół, 60 szkolnych bibliotekarzy. Projekt będzie trwał ponad dwa i pół roku (czerwiec 2012 – luty 2015). W skład Zespołu badawczego wchodzą pracownicy naukowi KUL: prof. Sławomir Jacek Żurek, dr Anna Adamczuk-Stęplewska, dr Grzegorz Adamczyk, dr Robert Szwed i Uniwersytetu Jagiellońskiego dr hab. Anna Janus Sitarz, dr Ewa Horwath, a także nauczyciele z Lublina – Piotr Kalwiński i Krakowa – Anna Syguła. Pracami Zespołu kierują dr hab. Janus-Sitarz (UJ) i prof. Żurek (KUL). Podobne Zespoły badawcze, monitorujące pozostałe jedenaście województw, powstały w dwóch innych ośrodkach akademickich. W sumie są to największe badania edukacyjne dotyczące dydaktyki polonistycznej w historii polskiej nauki i jedne z największych w Europie.
Badania realizowane są w ramach projektu „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego" współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Koło Naukowe Studentów MISH zorganizowało spotkanie autorskie Sylwii Wilczewskiej, połączone z promocją jej najnowszego tomiku wierszy pt. „Modlitwa Cerbera". Sylwia Wilczewska jest studentką VI roku MISH i I roku studiów doktoranckich na Wydziale Filozofii KUL, autorką kilku tomików poezji i wydanego w 2011 r. dramatu „Ogień i cień".

Katedra Dydaktyki Literatury i Języka Polskiego zorganizowała wykład otwarty dr. Witolda Bobińskiego pt. „Zmierzch języka polskiego? O destrukcji dotychczasowego modelu kształcenia i nowej polonistyce kulturowej (na podstawie anglosaskich poszukiwań w dziedzinie dydaktyki kulturowej)".

Akademicki Klub Myśli Społeczno-Politycznej Vade Mecum KUL, Katedra Historii Systemów Politycznych XIX i XX wieku i Związek Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych zorganizowali spotkanie z prof. Markiem Chodakiewiczem połączone z promocją jego książki pt. „Między Wisłą a Potomakiem".

1-3 czerwca

w Łucku na Ukrainie Centrum UCRAINICUM KUL zorganizowało międzynarodową konferencję naukową pt. „Piewca Ziemi Wołyńskiej" poświęconą 200-leciu urodzin Józefa Ignacego Kraszewskiego. Obchody rozpoczęły się mszą św. w intencji J. I. Kraszewskiego, której przewodniczył bp Marcjan Trofimiak, ordynariusz diecezji łuckiej.

2 czerwca

odbyła się VI ogólnopolska konferencja naukowa z cyklu „Losy świata", pt. „Afryka – o godność życia". Konferencję, pod honorowym patronatem Ministra Spraw Zagranicznych Radosława Sikorskiego, zorganizowała Katedra Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych.

odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Kodeks prawa kanonicznego w badaniu młodych naukowców" zorganizowana przez: Katedrę Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL, Katedrę Historii Źródeł Kościelnego Prawa Polskiego KUL, Instytut Prawa Kanonicznego KUL oraz Wydział Prawa Kanonicznego UKSW.

4 czerwca

odbył się spektakl Teatru Andrut pt. „Wania po grecku", poruszający problem światowego kryzysu gospodarczego i jego społecznych reperkusji, z którymi borykają się obecnie Grecy.

Instytut Filozofii Przyrody i Nauk Przyrodniczych zorganizował konferencję w drugą rocznicę śmierci ks. prof. Józefa Turka.

w Śródmieściu Lublina studenci architektury krajobrazu, w ramach zaliczenia zajęć, realizowali „Mikrodziałania artystyczne".

4-5 czerwca

Katedra Literatury Współczesnej Instytutu Filologii Polskiej KUL zorganizowała konferencję naukową pt. „Pisarze wobec futbolu. Negacje, irytacje, fascynacje".

5 czerwca

Katedra Historii Historiografii i Metodologii Historii oraz Katedra Dziejów Systemów Totalitarnych KUL i Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Lublinie zorganizowali wykład dr. Dariusza Libionka pt. „Żydowski Związek Wojskowy".

z okazji 25. rocznicy wizyty Papieża w Lublinie Instytut Jana Pawła II KUL oraz Prezydent Miasta Lublin dr Krzysztof Żuk zorganizowali dyskusję panelową pt. „Papieskie przesłanie dla Lublina – wciąż aktualne?". Dyskusja odbyła się w Trybunale Koronnym, a wprowadzenie wygłosił abp prof. Stanisław Budzik, Metropolita Lubelski, Wielki Kanclerz KUL.

Akademicki Klub Myśli Społeczno-Politycznej Vade Mecum zorganizował dyskusję pt. „Czy kultura musi być lewicowa?", z udziałem red. Roberta Mazurka i red. Sławomira Sierakowskiego.

6 czerwca

ogłoszono wyniki konkursu dla uczniów szkół średnich Lubelszczyzny na najlepszą prezentację multimedialną poświęconą mistrzostwom piłkarskim oraz Ukrainie pt. „Euro-2012. Polska-Ukraina". Miejsce I (ex aequo) zdobyły:

Agnieszka Badziak i Małgorzata Olejarz, obie z I LO im. Jana Zamojskiego w Łęcznej. Miejsce II: Michał Bednarski, Marcin Bukryj, Michał Grabowski, Jarosław Grela, Gabriel Kapica – uczniowie Zespołu Szkół Budowlanych i Ogólnokształcących im. Józefa Dechnika w Biłgoraju. Miejsce III prezentacja przygotowana przez Kamila Brańkę, Monikę Cygańczuk, Roberta Frączyka, Annę Gruszecką, Kingę Łesiuk, uczniów I LO im. Tadeusza Kościuszki we Włodawie. Organizatorem konkursu był Instytut Filologii Ukraińskiej KUL (Katedra Literatury Ukraińskiej).

7-9 czerwca

na KUL odbyły się uroczystości inwestytury Zakonu Rycerskiego Grobu Bożego w Jerozolimie.

8 czerwca

odbyły się uroczystości uświetniające obchody 25. rocznicy spotkania społeczności akademickiej KUL z Janem Pawłem II. W holu Gmachu Głównego otwarta została wystawa pt. „Jan Paweł II. Wyniesiony na ołtarze". Wystawa, przypominająca najbardziej wzruszające momenty z działalności Jana Pawła II, którą gościły przed nami Muzea Kapitolińskie oraz Zamek Królewski w Warszawie, czynna będzie do października.

Odbył się również koncert pt. „Błogosławionemu Janowi Pawłowi II – In Memoriam", w wykonaniu: Chóru KUL, Orkiestry Teatru Muzycznego w Lublinie, Iwony Sawulskiej – sopran, Grzegorza Pecki – dyrygent.

10 czerwca

Chór KUL uczestniczył w uroczystym koncercie z okazji 25-lecia wizyty Ojca św. Jana Pawła II w Lublinie. Koncert odbył się w kościele św. Rodziny w Lublinie, w programie: Antonio Vivaldi „Gloria", Marc-Antoine Charpentier „Te Deum".

14 czerwca

Katedra Pedagogiki Porównawczej WNS KUL we współpracy z Uniwersytetem Medycznym w Lublinie oraz Stowarzyszeniem Współpracy Polska-Wschód zorganizowała międzynarodowe sympozjum nt. „Zdrowie Polaków na terenie byłego ZSRS".

15 czerwca

w uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa KUL obchodził swoje Święto Patronalne.

Po mszy świętej, której przewodniczył bp Krzysztof Nitkiewicz, poświęcony został kamień węgielny i wmurowany akt erekcyjny budynku Centrum Transferu Wiedzy (Collegium Aegidianum). Podczas uroczystości w auli przedstawiciele absolwentów poszczególnych wydziałów otrzymali dyplomy ukończenia studiów. Jako wyraz wdzięczności za pracę i działalność na rzecz uniwersytetu ks. prof. Stanisław Kowalczyk, emerytowany profesor KUL, kierownik Katedry Filozofii Społecznej w latach 1984-2007 i Dziekan Wydziału Nauk Społecznych (1990-1993), otrzymał „Medal za Zasługi dla KUL". Zaś ks. kard. prof. Stanisław Nagy dokonał uroczystego odnowienia doktoratu. Ksiądz Kardynał stopień doktora z zakresu teologii fundamentalnej uzyskał w roku 1952, na podstawie rozprawy „Urząd nauczycielski w Kościele pierwotnym".

Na zakończenie uroczystości odbył się mistrzowski recital Vadima Brodskiego.

w piątym konkursie o Wawrzyny Pawła Konrada, pierwszego drukarza lubelskiego, na najlepszą publikację dotyczącą regionu lubelskiego główną nagrodę w kategorii Lublin – wydawnictwo monograficzne otrzymała książka „Metryka brygidek lubelskich", będąca krytyczną edycją źródłową opracowaną przez ks. dr. Jarosława R. Marczewskiego, adiunkta w Katedrze Historii Kościoła w Czasach Nowożytnych KUL. Natomiast w kategorii Lubelszczyzna – wydawnictwo monograficzne nagrodzona została książka „Województwo lubelskie w powstaniu listopadowym 1830-1831" dr. Jana Skarbka, emerytowanego pracownika Instytutu Historii KUL.

17 czerwca

Katedra Historii i Kultury Krajów Języka Hiszpańskiego KUL współorganizowała II Jarmark firlejowski w Dąbrowicy.

18-19 czerwca

Katedra Teorii Sztuki i Historii Doktryn Artystycznych Instytutu Historii Sztuki KUL oraz Stowarzyszenie Historyków Sztuki zorganizowali ogólnopolskie seminarium metodologiczne pt. „Od teorii ethosu do ekspresji absolutnej. Spory o rolę ekspresji w dziejach sztuki i teorii sztuk". Seminarium odbyło się w Domu Pracy Twórczej KUL w Kazimierzu Dolnym.

21 czerwca

w Galerii Labirynt odbyło się otwarcie wystawy prof. Sławomira Marca z Instytutu Architektury Krajobrazu KUL pt. „Wszystko, czyli obraz i obrazy". Wystawa była czynna do 20 lipca.

21-22 czerwca

Koło Naukowe Doktorantów Wydziału Nauk Humanistycznych KUL zorganizowało konferencję naukową pt. „Cnota skarb wieczny, cnota klejnot drogi... Ideowy wizerunek Jagiellonów oczami współczesnego humanisty".

22 czerwca

Instytut Europeistyki zorganizował debatę: „Dzieci – uchodźcy, czyli co dalej po przekroczeniu granicy", w której wziął udział dr Tomasz Sieniow, Koordynator Sekcji Uchodźczej Uniwersyteckiej Poradni Prawnej KUL oraz członkowie Lubelskiej Regionalnej Sieci Wsparcia Imigrantów, a rozpoczął ją wykład Michaela Flynna, założyciela Global Detention Project.

27 czerwca

odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa KUL Profesorowi Marianowi Kucale, wybitnemu badaczowi języka polskiego.

„Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, honorując Pana Profesora swoim najbardziej zaszczytnym tytułem, wyraża szacunek i uznanie dla wielkich osiągnięć naukowo-dydaktyczno-organizacyjnych Znakomitego Uczonego, który poprzez swoje niestrudzone wieloletnie studia nad językiem polskim w jego historycznym, regionalnym, społecznym oraz funkcjonalnym zróżnicowaniu i bogactwie utrwala nasze narodowe dziedzictwo kulturowe" (z uchwały Senatu KUL).

w Muzeum Okręgowym w Suwałkach odbyło się otwarcie wystawy pt. „ODKRYWANIE. Sztuka polska i europejska w zbiorach Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II". Okazją do jej zorganizowania stała się przypadająca w tym roku 80. rocznica ustanowienia zbiorów muzealnych na KUL. Wystawę honorowym patronatem objęli: abp Stanisław Budzik, Metropolita Lubelski oraz bp Jerzy Mazur, Biskup Ełcki.

Katedra Dydaktyki Literatury i Języka Polskiego zorganizowała Otwarte Seminarium Doktoranckie nt. „Kształcenie kompetencji komunikacyjnych – polonistyczne horyzonty badawcze".

4 lipca

w Kościele św. Rodziny w Lublinie Chór KUL wystąpił z koncertem w ramach XVI Międzynarodowego Festiwalu Organowego w Lublinie.

5 lipca

Prezydent Republiki Francuskiej mianował Rektora KUL ks. prof. Stanisława Wilka Oficerem Narodowego Orderu Zasługi. W imieniu Prezydenta odznaczenia dokonał ambasador Francji Pierre Buhler.

9 lipca

na KUL po raz 39. rozpoczęły się letnie zajęcia Szkoły Języka i Kultury Polskiej. W tym roku zgłosiło się na nie około 130 osób z całego świata, jak zwykle najwięcej z USA (65 osób), ale także z Wielkiej Brytanii, Niemiec, Francji, Włoch, Hiszpanii, Kanady. W małych grupach uczyli się języka polskiego i poznawali polską kulturę. Studenci mogli dopasować program do swoich potrzeb wybierając właściwą dla siebie intensywność kursu – od 5 do 8 godzin zajęć dziennie. Coraz większa grupa osób wybiera programy najdłuższe: sześcio-, siedmio- i ośmiotygodniowe oraz najbardziej intensywne – do ośmiu godzin nauki dziennie.

Tegoroczną nowością był program dla uczniów szkół polskich z Chicago i Wallington (USA). W trakcie tygodniowego pobytu w Polsce, w ramach projektu *Polska bliżej* dofinansowanego przez MSZ.

Każdego roku w programach letnich i całorocznych Szkoły Języka i Kultury Polskiej KUL bierze udział około 200 osób głównie z USA i Zachodniej Europy. Dla wielu z nich jest to pierwszy kontakt z naszym krajem.

9-10 lipca

wykładem ks. prof. Andrzeja Szostka pt. „Jak żyć?" rozpoczęły się zajęcia Uniwersytetu Otwartego KUL. Ich uczestnikami byli stypendyści Fundacji Dzieło Nowego Tysiąclecia, przebywający na obozie letnim w Lublinie.

12 lipca

podczas uroczystości w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ogłoszeni zostali zwycięzcy konkursu na Krajowe Naukowe Ośrodki Wiodące i najlepsze kierunki studiów w Polsce. Wśród laureatów konkursu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na najlepsze kierunki studiów znalazła się filozofia. Dyplom odebrał Dziekan Wydziału Filozofii – ks. prof. Stanisław Janeczek.

22 lipca

Chór KUL wystąpił w kościele pw. św. Marii Magdaleny w Łęcznej. W programie koncertu „Magnificat" Johna Ruttera oraz „A Little Jazz Mass" Boba Chillcota. Wykonawcy: Chór KUL, Magdalena Frącek – sopran, Melania Laskowska – sopran, Jolanta Münch – fortepian, Grzegorz Pecka – dyrygent.

26-30 lipca

Chór KUL pod dyrekcją prof. Grzegorza Pecki uczestniczył w Festiwalu Muzycznym w Toskanii, gdzie wystąpił z koncertem w Montecatini Terme. W programie utwory G. G. Gorczyckiego, B. Chillcota i J. Ruttera. W Festiwalu udział wzięły zespoły z Bułgarii, Cypru, Estonii, Francji, Hiszpanii, Łotwy, Rosji, Rumunii, Szwecji, USA i Włoch.

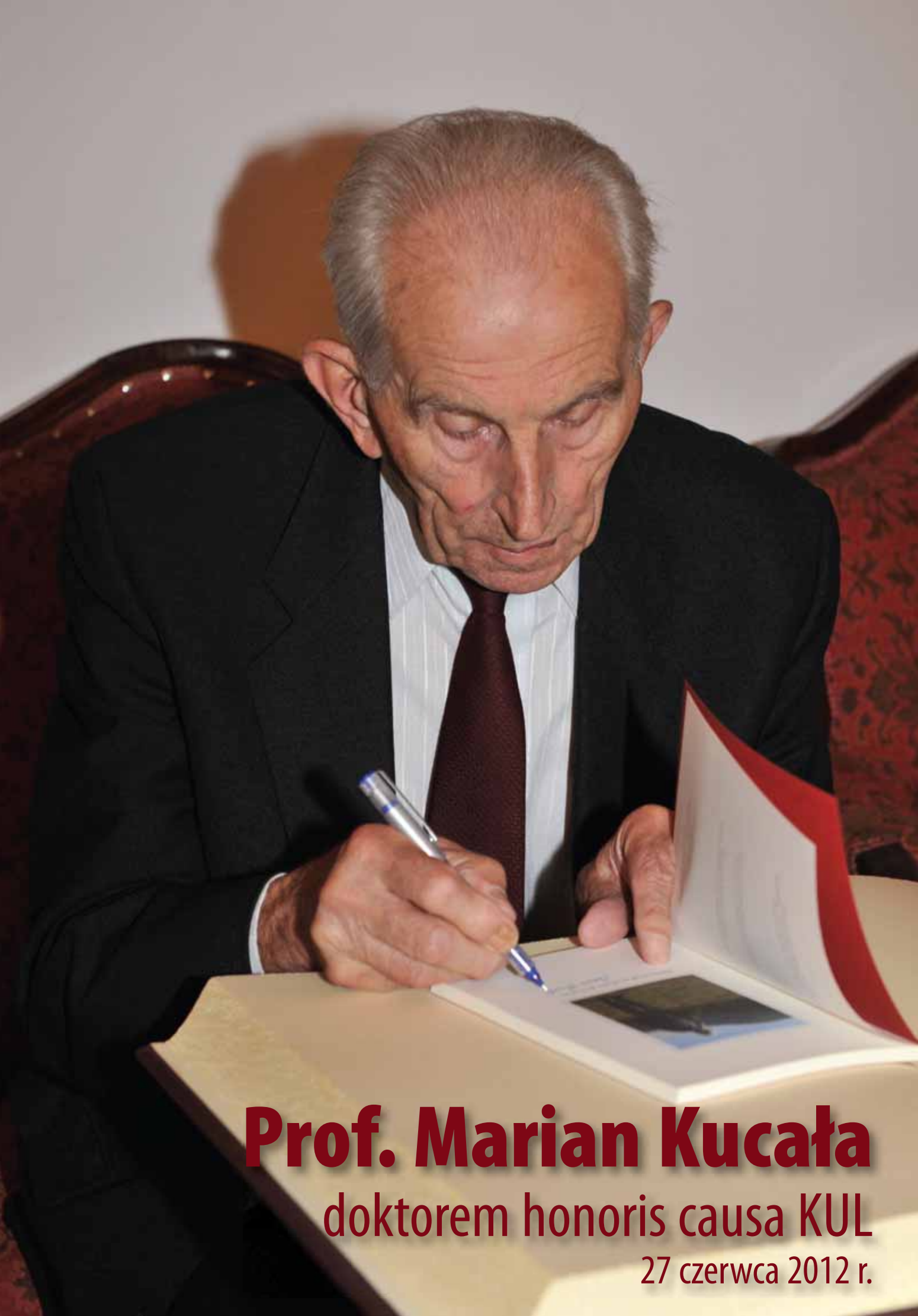

Prof. Marian Kucała

doktorem honoris causa KUL

27 czerwca 2012 r.

IX Lubelski Festiwal Nauki

15-21 września 2012 r. ■ www.festiwal.lublin.pl

nauka • wiedza • mądrość

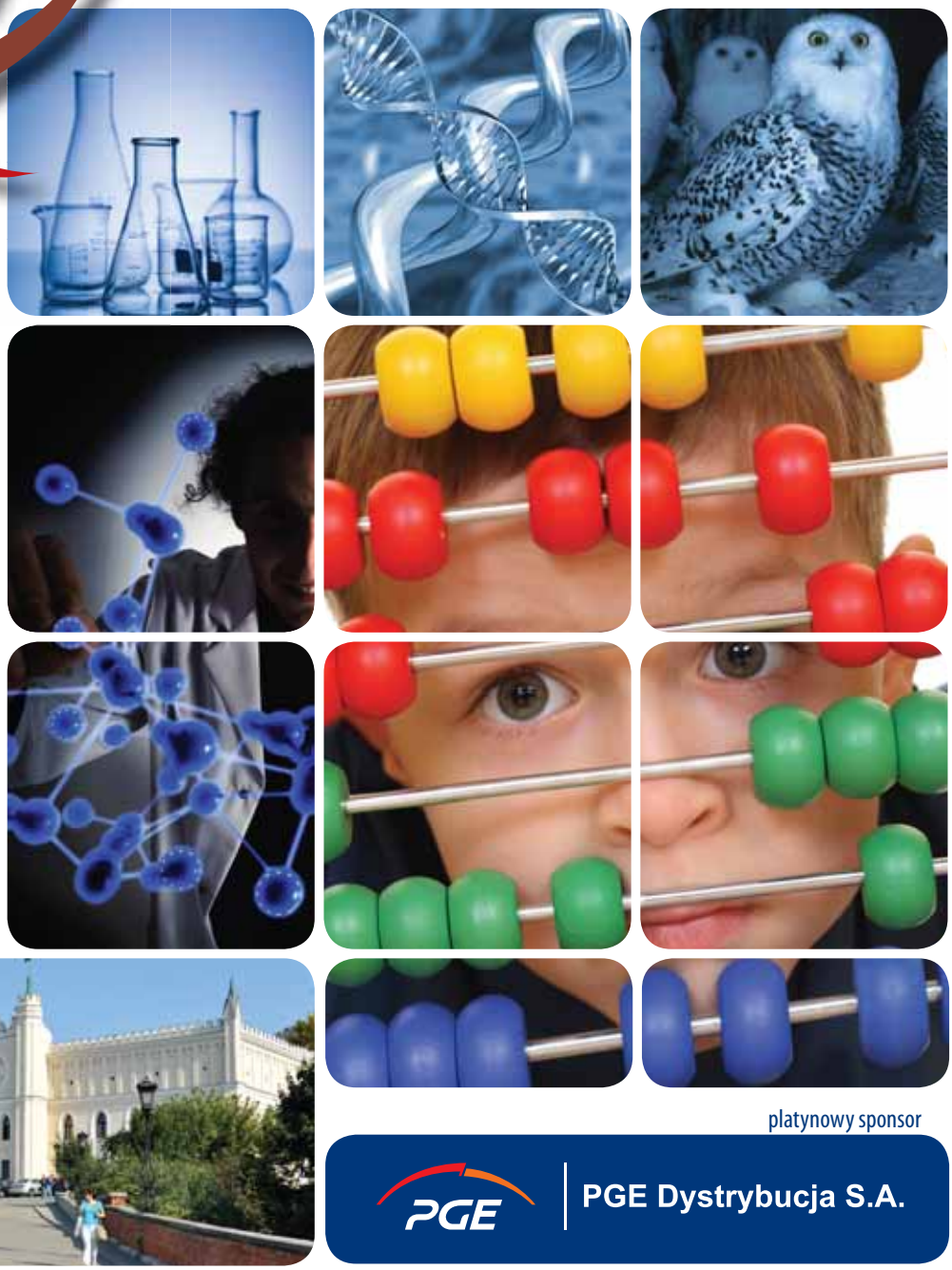

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II – organizator główny

platynowy sponsor

PGE Dystrybucja S.A.

organizatorzy

Politechnika Lubelska ■ Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej ■ Uniwersytet Medyczny w Lublinie ■ Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie ■ Archiwum Państwowe w Lublinie ■ Instytut Agrofizyki PAN ■ Instytut Europy Środkowo-Wschodniej ■ Instytut Medycyny Wsi ■ Instytut Pamięci Narodowej ■ Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach ■ Mała Lingua & Lingua Teens Space Szkoła Języków Obcych dla Dzieci i Młodzieży ■ Medyczne Studium Zawodowe im. Prof. St. Liebharta ■ Muzeum Lubelskie ■ Państwowe Muzeum na Majdanku ■ Uniwersytet Dziecięcy Unikids ■ Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie

projekt dofinansowany przez

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Partnerzy IX LFN

LubLin inspiruje biznes

lubelskie Smakuj życie!